

LOVEC

glasilo Lovski zveze Slovenije

Oktober 7
1970

Poštnina plačana v gotovini

MALI OGLASI

Učence za puškarstvo, 14 do 15 let stare, išče Johann Fanzo, puškar, 9170 Ferlach (Borovlje), Avstrija.

Zgubil se je 31. avg. t. l. v bližini Novega mesta nemški kdl. ptičar, čokoladno rjave barve. Najditelj naj ga proti nagradi vrne, oziroma sporoči na naslov: Zabkar, Ljubljana, Herbersteinova 31.

Kupim dobro ohranjeno knjigo »Das Haselhuhn«, katere avtor je Franz Valentinsch. Ponudbe na uredništvo »Lovca«.

Prodajam 4 mesece staro nemško kratkodlaklo ptičarko, odličnih staršev in kratkodlakega istrijanca, starega 2 leti. Jože Jelovčan, Kranj (Orehok), Cirilova ulica 17.

Ugodno prodajam dobro ohranjen lovski Mauser 8 × 57 z daljnogledom. Slavko Pintar, Maribor, Trubarjeva 25.

Prodajam 1 kdl. in 2 resasta istrijanca stare blizu leta ter lovska terierja, pes 3 leta, psica 10 mesecev. Cena po dogovoru. Jože Oblak, Vojsko 12, p. Idrija.

Prodajam trocevko-brezpetelinko 16 × 16 - 70/7 × 57 R, znamke Sauer-Sohn, Suhl, dobro ohranjeno s strelnim daljnogledom 6 × 42. Zadetki krogle na 150 m v krogu premera 4 cm. Tone Urbanč, Radovljica, S. Gregorčiča 23.

Prodajam dobro ohranjen češki lovski karabin Brno ZKK-600, kal. 30-06 (7,62 × 63). Informacije v uredništvu »Lovca«.

Prodajam dobro ohranjeno kombinirano petelinko 16-8 × 57 R 360, z menjalnimi cevmi 16 × 16, z daljnogledom in naboji. Alojz Kocjan, Ljubljana, Dvoržakova 13/V. nad.

Prodajam skoraj nov lovski karabin 7 × 64. Nedeljko Terzić, Ljubljana, Glavarjeva 10.

Prodajam boroveljsko lovsko puško »Biker« 9,3 × 72 R/20, zelo ugodno. Ivan Mulej, Studenčice 15, p. Lesce.

Prodajam psico posavko, staro 5 let, s prav dobro oceno. Mavericij Jurkošek, Čelovnik 10, p. Loka pri Zidanem mostu.

Prodajam dobro ohranjeno boroveljsko bokarico 16/70 - 7 × 65 R s strelnim daljnogledom Falke 4 × 36 in vložno cev kal. 22 Magnum, znamke Krieghoff in lovski karabin Mauser kal. 8 × 57 IS s strelnim daljnogledom Swarovsky 4 × 32 in 40 naboji. Alojz Češarek, Ribnica na Dol., Urbanova 14, tel. 87-123.

Prodajam skoraj novo češko bokarico 7 × 57 R - 12/70, z menjalnimi cevmi 12/70 - 12/70, z montiranim daljnogledom Kahles 4 × 32 in risanico 8 × 57 z montiranim daljnogledom Vega 4 × 32. V. Vilfan, Ljubljana-Šiška, Martina Krpana 6, telefon 55-331.

Prodajam 2 psički, nem. kdl. ptičarki, stari po 3 mesece. Ivan Verdinek, Dobravce 52, p. Orehova vas pri Mariboru.

Prodajam posavskega goniča - psico, 4 leta staro, z rodovnikom — prav dober gonič. Avgust Ošlak, Turiška vas 28, p. Slovenj Gradec.

TRGOVINA LOVSKEGA OROŽJA

GIANNELLA

TRST

Via C. Battisti 8 (blizu Stande)

Via B. Cellini 2 (blizu železniške postaje)

Velika izbira artiklov za lov, ribolov, podvodni šport in podobno.

Orožje znamk Beretta, Franchi, Breda in Zanardini

OBVESTILO ČLANOM LOVSKIH DRUŽIN!

V zalogi imamo svetovno znane lovske puške in avtomate FN »BROWNING« — Belgija.

Nudimo vam:

»FN« BROWNING bokarice, kaliber 12/12, dolžina cevi 67 in 71 (1/4 in 3/4 čoka) 6541 din

»FN« BROWNING avtomate na 5 nabojev:

lahka izvedba z zračno šibiko kalibrov: 12/65, 12/70, 16/70, 20/65 in 20/75 (1/4 in 1/2 čoka) 3736 din

srednje lahka izvedba kalibrov: 12/65, 12/70, 16/70 in 20/70 (1/2 čoka) 3058 din

Standardna izvedba kalibrov 12/65 in 12/70 (1/2 čoka) 2800,80 din

»FN« BROWNING malokalibrske avtomatske in polavtomatske puške kalibra 22 LR:

FN — trombone sistem polnjenje 15 + 1 naboj . . . 1487,65 din

FN — avtomat A 2 polnjenje 15 + 1 naboj . . . 1505,40 din

FN — avtomat B 2 polnjenje 15 + 1 naboj . . . 1851,65 din

Puške prodajamo v naši trgovini TRIBUNA, Maribor, Partizanska 27 — (telefon 21-386)

FERROMOTO

export-import

MARIBOR

Foto Rajko Razpotnik:
 Srnjak se je prebarval.
 — Srnjad menja dlako
 spomladi in jeseni. Je-
 sensko menjanje se iz-
 vrši konec septembra in
 v začetku oktobra, sko-
 raj neopazno. Jeseni in
 pozimi ima srnjad svetlo
 sivo, sivo rjavo ali tem-
 no sivo varovalno bar-
 vo. Spomladi in jeseni
 se prva »preobleče«
 mlajša srnjad. Srnjad,
 ki ima v normalnih letih
 v drugi polovici junija
 še zimsko dlako, ni
 zdrava, prav tako tista,
 ki ima še rdečo dlako
 konec oktobra.

LOVEC

glasilo Lovske zveze Slovenije

LIII. letnik

št. 7

oktober-vinotok 1970

Vsebina

Mirko Kumer	Lovskogospodarska evidenca	194
Angel Pucer	Obrazec »Blagajniško poročilo LD« ne ustreza	196
Marjan Krajnc	Nekateri naj ponovijo, nekateri naj se naučijo	199
Robert Kladnik	Miki — Tiki	202
Tone Svetina	Oblak nad prepadom — VII.	206
Po lovskem svetu:	O lovu in lovcih na vodno perjad v Združenih državah Amerike — Miha Adamič	209
Lovski oprtnik:	Vse za devize — B. Krže	212
	Na Nanosu — Tone Ferkat	213
Vprašanja - odgovori:	Še o zaščiteneh živalih — Dr. Anton Polenec	214
Fotoamater:	Fazan — Ivo Božič	215
Mladi pišejo		216
Lovska organizacija:	Letna konferenca LZ Postojna — B. Krže	216
	Strelsko tekmovanje — memorial Cirila Vezjaka — J. Kuntarič	217
	Odlikovanja	220
Jubilanti:	Miloš Kelih — sedemdesetletnik	221
Umrli		221
Lovska kinologija:	Navdilo za šolanje lovskega psa v delu na umetnem krvnem sledu	223
Lovska kuhinja		223
Šaljive		224

»LOVCA« izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Župančičeva 9. Izdajateljski svet: predsednik Rastko Bradaškja, urednik in odgovorni urednik Francè Cvenkel, člani — Rado Čenčič, Janez Čop, Vladimir Pleničar, dipl. ing. Mirko Šušteršič, prof. dr. Stane Valentinčič. — Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu »Lovca« Ljubljana, Župančičeva 9, poštni predal 505, telefon 21-245 in 21-819. — Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za »Lovca«, je po članu 37,50 din. Za člane družin, ki niso včlanjene v področne zveze, in za člane družin, katerih področna zveza ni član LZS, je letna naročnina 40 din; za inozemstvo 60 din; posamezna številka 3,50 din. — Cene malim oglasom za člane lov. organizacij, povezanih v LZ in LZS: do 15 besed 3 din, od 15 do 25 besed 4 din, od 25 do 35 besed 5 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom. — Žiro račun Lovske zveze Slovenije: 501-8-47/1. — Tiskala in klišee izdelala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani.

Lovskogospodarska evidenca

Mirko Kumer

Lovske organizacije že mnogo let gospodarijo z lovišči. Zakon iz leta 1954 jim je dal to pravico z več ali manj pooblastili za ugotavljanje stalaža, predlaganje odstrela in sam odstrel. Že takrat oziroma še prej so bile lovške družine osnovne celice lovske organizacije, ki pa so do leta 1965 po obsegu doživele nekaj reorganizacij. Vodile so jih nadrejene organizacije — okrajne lovske zveze, katerih število se je zmanjšalo po odpravi okrajev. Ves čas pa je bila vrhovna inštanca — če jo tako imenujemo — Republiška lovska zveza. Odstrelne plane so skraja odobraval okrajni oblastveni organi, kasneje je to prešlo v pristojnost lovskih zvez. S poglobljanjem samoupravljanja v naši socialistični družbeni ureditvi je leta 1966 izšel nov lovski zakon, ki je poudaril samoupravljanje v osnovnih lovskih organizacijah, to je v lovskih družinah. Kakor za druge gospodarske organizacije, ki upravljajo družbeno premoženje, velja tudi za lovske organizacije, da gospodarijo z lovišči oziroma divjadjo z zavestjo dobrega gospodarja. V čl. 12 jih je zakon zadolžil, da gospodarijo z loviščem na osnovi dolgoročnega gospodarskega načrta, ki ga morajo LD predložiti pristojni občinski skupščini (OS) v potrditev. Prav tako so morale LD skleniti pogodbo z OS o upravljanju z loviščem. V tej pogodbi se prav tako izraža popolna samostojnost LD pri upravljanju lovišča, nadzor je le v tem, da letni gospodarski načrt (ki naj bi bil usklajen z dolgoročnim), še vedno potrjuje komisija za lovstvo pri OS.

LD je lahko torej popolnoma samostojna in je lahko navezana le na OS. Ni nujno, da je včlanjena v področni lovski zvez ali RLZ. Ker pa so LD spoznale, da je mnogo problemov v lovstvu, ki jih je izolirano težko, oziroma bolje povedano, nemogoče reševati v ozkem krogu LD, so se strinjale z nadaljnjim obstojem področnih

zvez in seveda tudi z RLZ. Solidarno so se včlanile v ta višja združenja. Na zveze so prenesle mnogo nalog, med njimi predvsem vprašanja strokovne gojitve divjadi. Do tod je formalno vse v redu in jasno. In marsikomu se zdi, da smo s tem vso lovsko organizacijo lepo uredili. Toda vprašam vas lovce, funkcionarje v LD in LZ, ali smo res zastavili vse tako, da bomo lahko objektivno ugotavljali rezultate našega dela? Ali bo lovska organizacija sposobna dajati družbi enakovredna poročila, kot jih dajejo proizvodne gosp. organizacije? Vsak razgledan lovec bi se moral zavedati, da je dolžan družbi upravičiti zaupano mu nalogo: dobro in uspešno gospodarjenje z loviščem in divjadjo. Ne samo število krmišč, solnic, prež in drugih naprav v loviščih, ki jih je enostavno prešteti, tudi za čim točnejše število divjadi bi morali vedeti, za njen spol, starost, izboljšanje ali poslabšanje kvalitete. In ne samo, da bi s tem družbi upravičevali naše prizadevanje, za nas same, za pridobivanje naše lovske strokovnosti bi bilo to brezpogojno potrebno. Menim, da brez zanesljivih, sproti zapisanih, letno zaključenih ter dolgoletnih primerjav in analiz ne bomo prišli mnogim vprašanjem do jedra in pravih rešitev. Vse preveč govorimo na pamet, filozofiramo o važnih zadevah ob enem ali dveh primerih, ki jih na lovu slučajno doživimo in delamo zaključke, ki jih potem posredujemo ukazelnim lovcem. Nekateri govorijo o divjadi — ki je prostoživeča in divja — tako zanesljivo kot gospodinja o svojih kurah ali pastir o svojih ovcah. Pri teh razglabljanjih seveda pride do velikih naspotij in sporov. Ob takih »strokovnih« ugotovitvah lovci seveda ne verjamemo ne enemu ne drugemu.

Lovskogospodarski evidenci (statistični službi v LD) posvečamo premalo pozornosti in se ne zave-

damo, kaj nam dobra evidenca vse lahko nudi. Vsa leta, odkar se udeležujem kot funkcionar v lov. organizaciji, ugotavljam, da statistična služba šepa tako v LD kot v zvezah. Če ta služba ni urejena v LD, če se tu ne zbirajo vsi potrebni podatki, potem tudi lovske zveze ne morejo izdelati dobrih analiz. Zbrani podatki, analize in zaključki bi se morali periodično (npr. 5-letno) natisniti v obliki biltena za vse LZ, LD in občinske skupščine. S tem bi dali družbi odgovor za naše delo, lovska organizacija pa bi na osnovi tega lažje izpolnjevala svoje naloge. Lovci bi se ob takih dokumentiranih analizah lahko tudi strokovno izpopolnjevali in s tem dosegali kvalitetnejše uspehe. Politika lovskega gospodarjenja bi bila enotnejša za določena lovskogospodarska območja.

Ali zasledimo za to, po mojem tako važno nalogo, kje kakšne konkretne sklepe, obveznosti, odgovornost? Kako imajo to nalogo LD opredeljeno v svojih pravilih oz. poslovniki? Ali OS pri pregledih dolgoročnih gospodarskih načrtov tega niso zahtevale? Kakšna stališča so glede tega doslej zavzele Zveze, ki bi morale biti pobudnik in vztrajnik za to službo? Blagajniška knjiga je v LD potrebna in jo LD morajo voditi. SDK jo ima pravico kontrolirati in zahtevati odpravo morebitnih nepravilnosti. Ali ne bi bila knjiga »Lovskogospodarska evidenca« enako potrebna v vsaki LD? S priloženo dokumentacijo seveda, kakor pri blagajniški knjigi! Iz te knjige (najprimernejši bi bil »ameriški žurnal«) bi bilo tabelarno po letih lahko razvidno naslednje:

— osnovni podatki lovišča: katastrski, boniteta po vrstah divjadi s podatki površin (event. po revirjih, če je lovišče razdeljeno po svojih specifičnosti), število in vrednost naprav v lovišču;

— stalaž vseh vrst stalne divjadi (koristne);

- za glavno divjad (npr. srnjad, gamse) stalež po spolu;
- odstrel vseh vrst divjadi, vključno roparic in selivcev;
- za glavno divjad lovišča odstrel po spolu, teži, starosti, kvaliteti, meri trofej, obliki trofej (npr. za srnjad);
- ugotovljen pogin za vse vrste divjadi, za glavno še po spolu in starosti;
- voditi je seveda še možno evidenco o delu članov posamezno in skupno za LD;
- letni zaključki finančnega uspeha po vrstah divjadi itd.

Tabelarno prikazan stalež je zelo praktičen za primerjavo povečanja ali upadanja staleža divjadi zaradi nepravilne gojitve, naravnih katastrof, hudih zim, roparic, bolezni itd. Ugotavljamo torej lahko vzroke za gibanje staleža in temu primerno ukrepamo. Primerjava z boniteto nam pove ali je stalež primeren, optimalen za ohranitev zdrave divjadi in ali je potrebno regulirati spolno razmerje z odstrelom. Primerjava staleža, odstrela in pogina nam daje podatke o prirastku. Kako pohvalno je, da naša LD Podgorje vodi popolnoma zanesljivo evidenco o naseljenih muflonih v letu 1966, iz katere zanesljivo ugotavljamo, da je dejanski prirastek 50 % na spomladanski stalež. Če to ne bi bilo dokazano, bi tega nihče ne verjel! Podobno ima zelo sigurne podatke o 12-letni gojitvi gamsov LD Koprivna, iz katerih bodo lahko izdelali koristno analizo o prirastku in spolnem razmerju gamsov v naravnem okolju.

Taka dokazila, ki sem jih za primerjavo navedel, so zlata podlaga za sklepanje in ukrepanje. To niso več ugibanja, to so dejstva! Ker so tako zbrani podatki vpisani na enem mestu (ena stran žurnala zadostuje za 30 let!), tudi ne more priti do nepravilnih ali nasprotujočih si poročil, ki so event. potrebna raznim organom. Poročilo se lahko poda takoj (brez ponov-

Foto I. Napotnik: *Gojitveni odstrel*

nega zbiranja) in ne tako, kot se dogaja sedaj, da za nekajletno analizo zbiramo od LD podatke po več mesecev, pri tem pa so marsikdaj podatki netočni, ker so iz različnih virov.

Pri vodenju evidence o odstrelu menim, da ni dovolj samo številčni prikaz odstrela vseh vrst divjadi določenega lovišča. Za glavne vrste divjadi tega lovišča naj bi vodili še druge podatke, ki so pomembni za poglobljene analize,

kot npr. o kvaliteti, teži, trofejah, spolu itd. Če bi evidentirali vse možne podatke o uplenjeni divjadi (od te je možno registrirati točne podatke), bi nam dolgoletna evidenca lahko marsikaj povedala. Iz primerjav trofej srnjakov, pri katerih bi morali evidentirati starost, obliko rogovja, dosežene točke od 50 navzgor, z navedbo mer po kriterijih ocene, bi npr. lahko ugotovili, če se nam stanje izboljšuje ali ne, ob upoštevanju gojitvenih

smernic. Potem ne bi bilo dilem, ali naj gojimo po novih ali starih metodah.

Primerjava rogovja srnjakov s težo bi nam povedala, da srnjaki v poprečju težji nosijo tudi lepše trofeje. To je bilo sicer že večkrat povedano, vendar še mnogi dvomijo. Iz našega lovišča sem za to že zbral potrebne dokaze in mi ni treba o tem več dvomiti, tudi mi ni treba iskati nevidnih genov.

Zakaj ne primerjamo teže divjadi obeh spolov, pa bi tudi za ženski spol in mladiče ugotavljali »a« in »b« kategorijo. Pri analizi sami pa je treba težo ločiti tudi po letih (oziroma vsaj po skupinah let), sicer nam poprečje zamegli dejansko stanje.

Dolgo je že tega, kar smo v vseh LD uvedli vsakoletno ocenjevanje trofej. V naši zvezi (mariborski) se to vrši redno. Zadnja leta prirejamo javni bazenski pregled trofej združen s predavanji in lovskimi filmi. Pri pregledu nekaj sto rogčev in rogovja dobimo boljši pregled nad kvaliteto divjadi. Ocenjevanje samo je realnejše, ker je lažje potegniti črto poprečja oziroma razmejiti kategorijo »a« in »b«. Vendar se mi zdi to vse preveč administrativno opravljena naloga, kljub temu da je za poprečnega lovca tak pregled trofej zelo koristen in poučen. Smatram pa, da bi se odgovorni funkcionarji lov. organizacije morali bolj poglobiti v dosežene rezultate gojitvene odstrela, analizirati dobre in slabe ugotovitve ter zavzeti stališča za nadaljnje gospodarjenje.

Seveda lahko uberemo tudi drugo pot, da se prepustimo stihiji in samozadovoljevanju. Saj se kar pogosto javljajo članki in mnenja, da z dosedanjim večletnim gojitvenim sistemom s puško nismo ničesar dosegli, češ da se trofeje ne izboljšujejo, da so zelene in rdeče pike nesmisel ipd. Res je, ni se treba slepiti: trofeje se v poprečju niso izboljšale (saj v tem je bistvo gojitvenih ukrepov!). To ugo-

tavljamo kljub temu, da nismo napravili obsežnejših raziskav oz. primerjav. Nekateri celo trdijo, da so srnjačje trofeje vsako leto slabše. Seveda je tudi taka trditev na pamet. Zakaj se trofeje niso izboljšale, zakaj gojitev s puško ne daje rezultatov, kot jih propagiramo? Tega seveda nihče ne analizira, ker se za to pač nihče ne čuti dolžnega in pristojnega!

Naša lovska organizacija se lahko pred družbo pohvali, da smo od leta 1945 — po osvoboditvi do danes — izredno mnogo storili za razmnoževanje divjadi. S povečanjem števila divjadi se je povečal tudi odstrel. Več divjadi, več odstrela — mesa, več dinarjev in deviz, vsekakor pozitivna bilanca. Tudi lovcev je vse več. Vendar je za lovce tako zaželenih lepih trofej srnjakov, gamsov itd. vse premalo. Ali bi bilo sploh možno uplenjati same lepe trofeje? Utopija! Več lovcev bo, redkejši bodo ti srečneži; če bomo gojili po »novem« ali po »starem«! Vendar pa je tudi logično, da pri preveliki gostoti srnjadi (daleč nad boniteto) in pri enako pogrjnjeni mizi ne mo-

remo pričakovati boljše kvalitete. Ali lahko sploh kdaj pričakujemo izboljšanje kvalitete trofej srnjadi, če jo bomo gojili v takem številu kot zadnja leta? Nekateri ne-preverjeno trdijo, da imamo dejanski stalež srnjadi še večji kot ga prijavljamo. Ali je spričo vse večjega števila lovcev bolje vsakemu odmeriti v poprečju slabšo trofejo, ali naj bo manj uplenitljiv močnejših trofej? Ali naj povečan odstrel srnjadi in gamsov iz gospodarnostnih razlogov (mesoprehrana) odtehta lovčev ideal — lepo trofejo? Kdo naj prevzame v dolgoročni lovskogospodarski politiki odgovornost npr. za sklep: »manj srnjadi in gamsov ter lepše trofeje«, ali za sklep: »več te divjadi in slabše trofeje«? Vsekakor širši forum v lovski organizaciji in ne LD sama! Odgovorni strokovni forum v lovski organizaciji naj zadevo vsestransko preštudira, zavzame stališče in da obvezne naloge za delo v LD! Istočasno pa je treba sprejeti obvezo o evidentiranju vseh podatkov, ki so za preverjanje zastavljenih ciljev potrebni.

Obrazec

»Blagajniško poročilo LD« ne ustreza

Angel Pucer, blagajnik LZ Koper

Lovske družine na koncu vsakega lovskega leta izpolnijo obrazec »Blagajniško poročilo«, s katerim prikažejo rezultate svojega gospodarjenja v preteklem lovskem letu. Področna lovska zveza na osnovi teh sestavi zbirnik, iz katerega je razvidno skupno finančno poslovanje (dohodki, izdatki in drugo) vseh njenih LD. Zbirniki vseh področnih zvez skupaj pa prikazujejo finančno poslovanje vseh lovskih družin v republiki.

Skladno s spremembami in razvojem naše lovske organizacije je Lovska zveza Slovenije za preteklo lovsko leto pripravila in razposlala vsem lovskim družinam nov obrazec blagajniškega poročila. Za razliko od prejšnjega obrazca sedanjemu strogo loči dohodke društva oz. organizacije od dohodkov iz lovišča, enako seveda izdatke. Zato ima dva dela: »dohodki in izdatki organizacije« ter »dohodki in izdatki gospodarjenja z loviščem«

Foto P. Adamič: Ormoški lovci so dobri strelci — fazan pada

in na koncu še poseben del o premoženju LD ob koncu lovskega leta.

Navedena delitev finančnih obračunov je v osnovi pravilna, saj je razvoj privedel do tega, da je finančno poslovanje organizacije eno, poslovanje z loviščem pa drugo. Po mojem mnenju pa so sestavljalci tega obrazca prezrli določena dejstva, ki jih kaže popraviti. Čas hitro teče in že smo čez polovico lovskega leta. Kmalu bo zopet treba natisniti obrazce blagajniškega poročila za tekoče lovske leto in jih razposlati lovskim družinam. Zato že sedaj predlagam določene spremembe oz. dopolnila.

Predvsem ne razumem, zakaj je pozicija »strelstvo« med izdatki prvega dela blagajniškega poročila, med izdatki organizacije, saj se mora na ta način strelstvo kriti iz dohodkov društva oz. organizacije. Menim, da tako kakor kinologija tudi strelstvo spada v drugi del blagajniškega poročila, med izdatke gospodarjenja z loviščem, saj strelstvo temu namenu tudi

služi. Dobri strelci, manj obstreljene divjadi in manj izgube za družinsko blagajno! Menim, da pri današnji stopnji gospodarjenja vsekakor lahko krijemo izdatke za strelstvo iz dohodkov lovišča. Se razume, da so to le izdatki za strelska tekmovanja in za priprave nanje, ne pa morda plačevanje municije lovcem za na lov. To so osebni izdatki vsakega lovca posebej, ki jih lovska družina finančno ne evidentira.

Izdatki za lovske domove so zajeti v organizacijskem delu obraza in v gospodarskem delu. Pravilno, saj lovski domovi oziroma koč lahko služijo društvenemu ali gospodarskemu udejstvovanju, oziroma obema. V tem primeru lovska družina lahko sredstva po svoji lastni objektivni presoji deljeno registrira. Ob tem bi podprl stališče nekaterih piscev v »Lovcu«, da večina naših lovskih koč oziroma domov ne služi lovišču. Zato je zanje koriščenje dohodkov iz lovišča neupravičeno. Prav malo lovskih koč bi lahko karakterizirali kot objekte, lovišču in divjadi

v korist. Koliko jih ima npr. tudi skladišče za hrano divjadi čez zimo, ali prezimovališče za jerebice, ali zraven mrhovišče za lisice itd.? Še krmilnic za ptice pevke ni pod nastrešjem lovskih koč, čeprav je bilo že napisano in večkrat rečeno, da bi ob vsaki lovski koči morala biti čez zimo tudi s hrano založena in oskrbovana ptičja krmilnica. Lovci, mislimo tudi na to, še posebno pa letos, v letu varstva narave! Kadar torej lovska družina gradi svojo lovske koč, naj torej ne načrtuje samo udobnih prostorov za lovce, pač pa tudi, kako bo koč služila varstvu in pomoči divjadi. Na ta način bodo upravičeno izdatki za lovske koč v gospodarskem delu (II.) blagajniškega poročila konec leta lahko večji kakor izdatki zanje v organizacijskem delu (I.).

Če so lovske koč v obrazcu zajete v I. in II. delu, potem bi morali biti tudi administrativni in bančni stroški, honorarji in potni stroški. V obravnavanem obrazcu so pa te pozicije samo v organizacijskem (I.) delu, kakor da za gospodarje-

nje z loviščem ni administrativnih, bančnih, računovodskih, potnih itd. stroškov. Menim, da preveč zahtevamo od naših lovcev, če naj poleg obveznega dela v lovišču, ki ga opravijo v prid boljšega gospodarskega uspeha, nosijo še vse navedene izdatke iz svojih žepov. Iz česa drugega pa naj se namreč po obravnavanem obrazcu krijejo ti izdatki kakor iz članarine, saj so dotacije, dohodki od prireditev itd. praktično pri večini lov. družin komaj omembe vredni.

S tem sem se dotaknil še dveh zadev: članarine in obveznega dela članov v lovišču. Organizacijski del (I.) blagajniškega poročila navaja več vrst članarin. Ali res član LD plačuje več članarin? Po sedanjih pravih lovskih organizacij ne! Plačujemo le članarino LD, lovska družina pa od nje odstopa določen prispevek področni zvezi in ta naprej republiški zvezi. Lovci smo člani lovskih družin, lovske družine pa članice področnih lovskih zvez, te pa republiške zveze. Lovci tudi nismo neposredno včlanjeni v Kinološko zvezo Slovenije, zato njej ne plačujemo članarine, ampak ji lovske družine plačujejo določen prispevek za vsakega člana. Prav je, da organizacijski del (I.) prikazuje, kako se članarina naprej deli na določene prispevke višjim lovskim organizacijam in za kinologijo, vendar naj bo besedilo tega obrazca skladno s pravili lovskih organizacij.

Posebna pozicija v organizacijskem delu (I.) — dohodki in izdatki — pa naj bi bila nezgodno zavarovanje, saj danes večina LD — zlasti one z malo divjadjo — vse svoje člane zavarujejo.

Vrednost obveznega dela članov v lovišču je prikazana med tako imenovanimi blagajniško neizkazanimi dohodki. Redke so danes lovske družine, ki v svojih poslovnih ne predpisujejo obveznega dela, tj. tako imenovanega prispevka za gospodarjenje v lovišču. Članarina

je dohodek za organizacijo, obvezno delo pa dohodek lovišča. Število obveznih delovnih ur oziroma točk na vsakega člana predpiše na osnovi gospodarskega načrta vsako leto občni zbor v družinskem poslovniku. Delovna ura je v navodilih za izpolnitev obrazca ovrednotena s 5,00 din. Ta vrednost je nizka. Zaradi evidence je pa prav, da vse LD vrednost delovne ure evidentirajo po enaki ceni. Vendar bi bilo treba pripomniti, da se vrednoti praviloma le čas efektivnega dela, ne pa tudi pot na delovno mesto. Potnina naj bi se upoštevala kot prispevek za gospodarjenje le v izjemnih primerih (izredna daljava na delovno mesto, visok sneg ipd.), ne pa že vsako »sprehajanje« po lovišču. Člani, ki delovne obveznosti ne opravijo, plačajo nadomestilo v denarju, ki ga vpišemo kot dohodek v pozicijo »Razno«. Pregledneje pa bi bilo, če bi bila v ta namen posebna pozicija med dohodki, npr. »neizpolnjene delovne obveznosti«.

Obrazec dalje ne upošteva nekaterih dosežkov in možnosti gospodarjenja, ki so že vsakdanja praksa lov. organizacij z razvitejšim gospodarjenjem. Predvsem tu mislim na amortizacijski sklad, ki se formira z obračunavanjem amortizacije osnovnih sredstev v breme celotnega dohodka gospodarjenja z loviščem. Osnovna sredstva so npr. lovska kočja, fazanerija, prezimovališče za jerebice, družinske puške itd. Dalje mislim na rezervni sklad, ki se prav tako formira iz dohodkov od gospodarjenja z loviščem. Dobro gospodarjenje prav gotovo narekuje formiranje obeh teh namenskih skladov. Vsekakor je boljše postopoma zbirati namenska sredstva za nadomestitev izstrošenih osnovnih sredstev, kakor nabavljati iz tekočega dohodka. Isto velja za rezervni sklad. Rezervna sredstva zbiramo več let zato, da lažje prebrodimo more-

bitne gospodarske težave (bolezni divjadi, elementarne nesreče ipd.). Formiranje in koriščenje vsakega sklada ureja seveda poseben pravilnik, ki ga sprejme lovska družina. Amortizacijski in rezervni sklad naj v obrazcu blagajniškega poročila najdeta svoje mesto med izdatki gospodarskega dela (II.).

Obravnavani obrazec je pomanjkljiv tudi zato, ker ne predvideva posebnih obračunov dohodkov in izdatkov teh skladov. Lovske organizacije, ki imajo taka sredstva, so morale posebej sestaviti obračune izven zadevnega obrazca.

Lovska družina prikaže svoje imetje na koncu lovskega leta v zadnjem delu zadevnega obrazca. Če ima LD omenjene sklade, potem je sredstva teh skladov treba tudi prikazati v premoženju LD konec leta. Predlagam, da se v ta namen pod zaglavjem »Premoženje LD ob zaključku lov. leta«, za pozicijo »gotovina na dan 31. marca«, odpre za vsak sklad nova pozicija.

Pregled premoženja lov. družin je pomanjkljiv tudi zato, ker obrazec ne predvideva izkazovanja osnovnih sredstev po nabavni in sedanji neodpisani vrednosti, upoštevajoč odbitke popravkov vrednosti.

Vse navedene pripombe veljajo seveda tudi za obrazec predračuna lovske družine na začetku lovskega leta.

V želji, da bi na koncu tekočega lovskega leta imeli boljši obrazec blagajniškega poročila, prosim lovske tovariše, še posebno blagajnike LD in LZ, da moje navedbe in predloge izpopolnijo in svoje popravke ter dopolnitve pošljejo Lovski zvezi Slovenije.

Vabimo LD in LZ, da svoje konkretne predloge za izpopolnitev obrazca »Blagajniško poročilo za lov. leto...« pošljejo neposredno gospodarski komisiji Lovske zveze Slovenije.

Uredništvo

Nekateri naj ponovijo, nekateri naj se naučijo

Marjan Krajnc

Puška in municija

Za vsak lov so potrebne priprave. Predvsem je važno orožje in municija. Orožje mora biti očiščeno in brez tehničnih napak. Vsi ne morejo prihajati na lov z novimi puškami, tudi stare so vredne spoštovanja. Puškam, ki jih nosimo že desetletja na svojih ramenih, pravimo »naše ljubice« in zato jih moramo še bolj čuvati. Če je jermen že preveč obrabljen, ga zamenjajmo z novim, nikakor pa ga ne krpajmo z žico. Vsakih nekaj let lahko obnovimo zunanost cevi in kopita, strokovnjaku pa prepustimo, da pregleda mehanizem.

Če bi na zbornem mestu pregledali orožje, bi našli največ zanemarjenih in neočiščenih pušk pri tako imenovanih nedeljskih lovcih in tistih, ki neredno in samo občasno obiskujejo lovišče. Izstrellek mora zapustiti cev s čim manjšim trenjem. Popolnoma zgrešeno je mnenje, da zarjavela cev daje izstrelku močnejši učinek. Držimo se pravila: Čimbolj je cev gladka in svetla, tem hitrejši in močnejši je izstrellek. Praviloma bi morali puško očistiti takoj po končanem lovu. Če nimamo pri sebi čistilnega pribora in puške ne očistimo še pred »zadnjim pogonom«, potem moramo to storiti takoj, ko pridemo domov, še preden se preoblečemo in sedemo k večerji. Čim bolj odlašamo s čiščenjem, tem manj verjetno je, da bo puška do prihodnjega lova obrisana. Preden se podamo na lov, moramo iz cevi s suho in mehko tkanino izbrisati mast ali olje. Mastna cev razškropi šibre zelo široko in samo kapljica olja v cevi lahko spremeni smer izstrelka. Brezdimni smodnik zapušča v cevi kisline in je zaradi tega škodljivejši kakor dimni, od katerega ostanejo v ceveh samo alkalijske snovi. Cevi ne čistimo od ustja proti ležišču, ampak obratno. Orožja tudi ne nosimo z mrzlega v topel, zakurjen prostor, ker se

orosi. Mokrota pa povzroča rjavljenje.

Skrb za čisto orožje je krepost vzgojenega, dobrega lovca. Čim redkeje čistimo orožje, tem dolgotrajnejše je to opravilo. Sredstva za čiščenje pušk so svileni papir, vata, volnene krpe, predivo, mast

in olje. Pri zastarelih madežih v ceveh, ki jih z omenjenimi sredstvi ne moremo več odstraniti, uporabljamo bencin in petrolej, v skrajnem primeru pa ščetko iz jeklene žice. Petrolej ne uničuje jekla, odstranjuje samo umazanijo in rjo. Toda puško, ki smo jo oči-

Foto H. Robl: »Lovski blagor!«

stili s petrolejem ali bencinom, moramo dobro obrisati z volneno krpo in jo podmazati. Za čiščenje cevi in drugih delov puške v nobenem primeru ne smemo uporabljati pepela, opeke, peska, smirkovega papirja in podobnega. Večkratna uporaba jeklenih ščetk ni priporočljiva. Puške shranjujemo na suhem prostoru in tako, da otroci in nepoklicani do njih nimajo dostopa. V času, ko puške ne uporabljamo, naj bodo vzmeti udarnih igel spuščene. Ponekod na deželi gospodar obeša svojo puško na edini klin v dnevni sobi ali spalnici, na puško pa potem obešajo domači, kar se nanjo obesiti da. To je nelovski odnos do puške.

Orožja ne čistimo v prostorih z betonskim ali kamnitim podom. Kajti ko puško razstavljamo, lahko slučajno spustimo kak del na tla in poškodba je občutna. V gostilnah in drugih javnih lokalih ne obešamo pušk na obešalnik, ker se zaradi večjega števila pušk lahko odtrga. Najbolje je, da lovska družba v gostilni položi svoje puške na posebno, prazno mizo. Če potujemo v vlaku ali avtobusu in nimamo puške v toku, jo moramo držati med nogami. Če pa se peljemo na kmečkem vozu, obesimo puško preko ramena povprek tako, da kopito zavarujemo med nogami.

Nabojev ne pripravljamo tik pred odhodom na lov, ali celo šele takrat, ko lovski zbor že nestrpno čaka na odhod na stojišča. Naboje shranjujemo v suhem in ogrevanem prostoru. Za lov si pripravimo dovoljno količino nabojev in najbolje je, da tudi poskusimo, če gredo vsi gladko v cev, da ne bo nevšečnosti pri streljanju. Za strelca na stojišču je zelo kočljivo, če mora pred vsakim polnjenjem izpraznjevati nabojišče z nožem, palico in podobnim, to še posebej tam, kjer je dober nalet divjadi. Če polnite naboje sami, delajte pravilno po balističnih predpisih in ne po lastni zamisli, češ smodnika manj in več šiber, da bo sigur-

nejši zadetek, ali pa več smodnika in manj šiber, da lahko streljate na večjo daljavo. Zgrešeno je mišljenje, da kupljeni naboji niso dobri. Zgodi se sicer, da nekatere vrste netilk ne ustrezajo, a polnjenje je pravilno in mnogo dobrih strelcev uporablja samo kupljeno municijo. Tudi s krogli ravnejte pravilno. Ne zalezujte jelena s kalibrom šest in pol in ne streljajte na srnjaka s kroglico iz floberta. Če si niste na jasnem, da imamo za različne vrste velike divjadi več vrst kalibrov in oblik krogel, potem se poslužite tabel.

Druga lovska oprema in obleka

K puški in municiji spada tudi druga lovska oprema. Na nižinskih lovih uporabljamo za nošenje nabojev pas za naboje in lovsko torbo, ki služi tudi za nošenje malice. Četudi imamo dobro municijo, se priporoča, da imamo zmeraj pri sebi izvlekač (za naboje). Na skupnem lovu ali če lovimo sami, imejmo tudi zanke za perjad. Lovski nož je nepogrešljiv na nižinskem, še bolj pa na višinskem lovu. Nahrbtnik nosimo navadno na višinskih lovih oz. pri lovu na veliko divjad. Velikost nahrbtnika naj bo vsaj 60 × 65 cm. V nahrbtnik lahko spravimo srnjaka, gamsa in drugo divjad. Pri pohodih po planinah pa nam služi seveda tudi za nošenje hrane, dodatnega perila ali drugega oblačila. Da pa v nahrbtnik ne spravljamo uplenjene dlakaste ali pernate divjadi, preden se ne ohladi, je treba še posebej poudariti. Nahrbtnik mora viseti visoko s hrbta in ne da nam pri hoji tolče po zadnji plati. Za lov na veliko divjad moramo brezpogojno imeti daljnogled. Vlažne leče lahko obrišemo s krpo, ovlaženo z glicerinom. Lečam škoduje tudi močno sonce, ker se pri vročini mehča kit in slični materiali, s katerimi so leče pritrjene.

Starejši lovci uporabljajo tudi lovske stolček, vendar naj ga ne nosijo na love, kjer se na stojiščih ne zadržujejo dolgo. Stolček mora biti trden, lahek in naj ne škriplje pri vsakem lovčevem gibu kot sadna stiskalnica. Za daljše love po hribih je potrebno vtakniti v nahrbtnik svetilko, svečo in vžigalice. Cigaretnih ogorkov in gorečih vžigalic ne odmetavamo brezbržno na tla, ker lahko povzročimo gozdni požar. Včasih tudi ne bi bila odveč v nahrbtniku kaka obveza in najnujnejše zdravilo, notes, papir, svinčnik itd. Bolje je zmanjšati količino slivovke, kakor pogrešati kaj koristnejšega!

Gizdalinsko oblačenje ni odlika dobrega lovca, prav tako tudi ne malomaren odnos do obleke, češ za lov je vse dobro. Oblačilo mora biti solidno, športno in skladno z naravnimi barvami. Najprikladnejše so pač zmerno zelene, sive in rjave v različnih odtenkih. Svetlo modre hlače lepo pristojajo stasiti smučarki, ne pa lovcu. Rdeče, oranžne ali vijoličaste barve so obvezne za ameriške lovce, da se med seboj ne postreljajo.

Suknjič mora biti ohlapen, da nas ne ovira pri streljanju. Bela srajca ne spada v terensko lovsko garderobo, razen v zimskem času, za lov na race, ko se tudi sicer ogrnemo z belim plaščem. Ko je lovišče pod snežno odejo, priporočam bel platneni plašč s kapuco tudi za obhode in čakanje lisic. Varovalna barva je lovcu zmeraj potrebna. V poletnem času priporočam oblačila iz lahkih volnenih ali platnenih tkanin, v zimskem pa težja suknja in gaberdene. Plašči in jopiči iz debelega gumiranega platna niso za lovca, ker pri premikanju povzročajo pošume. Za lov na veliko divjad pa tudi pri čakanju lisice in jazbeca imejmo na jopiču prevlečene gumbe ali zadrge, ki pri dotiku s puško ali daljnogledom ne povzročajo zvokov. Obleko moramo prilagoditi okolju in vremenu. Strelcu ne sme biti prevroče, niti

premrzlo, ker oboje manjša zmogljivost pri streljanju. V gorski svet ne bomo šli v širokih dolgih hlačah brez gamaš, v rosno travo in trstje na race pa ne v nizkih modnih čevljih. Usnjene obleke lovcev ne priporočam v nobenem letnem času.

V močvirnih predelih ne uporabljamo gozdarjev, pri lovu na gamsa in ruševca pa ne gumijastih škornjev, ki nogi ne dajejo trdnosti in varnosti. Ti škornji so le za v nižinska lovišča in močvirja. Tudi za suh sneg takšnih škornjev ne obujemo, ker ne držijo toplote in nam rad vanje zgoraj uhaja sneg. Nekateri lovci zožijo ustje škornja z vrvjo, a tak videz ni estetski.

Klobuk je lahko s širokimi ali ozkimi kraji, a ne okrašen z umetnimi trofejami. Slično kot doma, kjer si pravi lovec ne obeša na zid kupljenih ali podarjenih trofej, tako naj si tudi ne zatika za klobuk umetnih peres in čopov, ali pa znakov organizacij in društev, katerih član ni. Izberimo si klobuk umirjenih barv. Lovci polagamo vse premalo važnosti oblačilu in obu-tvi. Sicer ni za to predpisa in zakona, kako bodi kdo na lovu oblečen in obut. Predpisani lovski krog je bolj namenjen za lovske slovesnosti, sestanke, pogrebe ipd., kakor za lov. Seveda pa bi bilo prav, da bi vsak naš lovec imel tudi predpisani lovski krog (»Lovec«, št. 2/1969).

Pred skupnim lovom

Lovec naj bo na zbornem mestu dostojen. Neobrit obraz in neurejena zunanost vzbujata nespoštovanje in omalovaževanje. Ni treba, da bi morala biti obleka vedno zlikana, a nedostojno je, če je zmečkana in zanemarjena, če so škornji blatni še od prejšnje nedelje ali če so na obleki še krvavi madeži. Parfuma in kolonjske vode naj lovec na lovni dan ne uporablja.

Foto ing. R. Gašperšič: »Lovski trio«

Dragoceno orožje in druga oprema še nista odraz lovske popolnosti. Izvrsten strelec pa je lahko tudi mrhar! Zunanost in spretnost nista poglavitni, važnejši je lovčev odnos do divjadi, solovcev in ljudi sploh. Navadno lovca spoznamo že po obnašanju. Mladi lovci naj upoštevajo izkušenejše starejše lovce! Na splošno je bolje, da mlajši manj govore, zato pa bolj poslušajo in gledajo. Odlike posameznikov itak pridejo na lovu same ob sebi do izraza, zato naj se s hvalisanjem ne uveljavljajo!

Na skupnih lovih je potrebna medsebojna vljudnost. Na love prihajamo, da se sprostimo, da pozabimo dnevne skrbi in življenjske težave, da uživamo v naravi. Zato zakrknjeni, zaskrbljeni ali sitni obrazi v lovskem zboru niso zaželeni. Zavedati se moramo, da na lovu nismo sami, da prireditelj ni organiziral lova samo za enega, temveč za vse udeležence, ki si žele nemoteno preživeti lovski dan.

Pred leti sem bil povabljen na lov v Slovenske gorice, z zbirališčem ob 8. uri pri kmetiji M. Gospodar hiše, ki je bil tudi lovovodja, nas je ob napovedanem času sprejel v — spodnjicah in še nepočesan. Lahko si predstavljate vtise gostov pred začetkom lova, zlasti še, ko smo ugotovili, da se prireditelji na lov sploh niso pripravili in da nas čaka neorganiziran lovni dan. Naše

predvidevanje se je v celoti uresničilo.

Ni pa zdrava tudi druga skrajnost posameznikov pri pripravah na lov, npr. da povabljenec zaradi lovske vročice vso noč ne more spati, da se dvakrat obrije, trikrat prečisti orožje, desetkrat prešteje municijo, jo dvakrat preloži iz pasu v torbo in nazaj v pas ter se končno pojavi na zbornem mestu — brez puške. Če pa se lovec na zbornem mestu morda znajde brez lovske torbe ali nahrbtnika, si bo manjši zavojček malice pač potisnil v žep, če pa ima več prigrizka, bo poprosil tovariša za prostor v njegovi torbi. A čuden vtis napravi tisti, ki se prikaže na lovu z aktovko na vrvici preko rame. Tudi mreža, kakršne uporabljajo gospodinje, pa čeprav zelene barve, ne spada med lovsko opremo.

Važna točka lovske discipline je tudi točnost. Bodimo torej točno ob napovedani uri na zbornem mestu, da na posameznika ne čaka cela skupina. Vsako zavlačevanje začetka lova je neumestno in ne-lovsko. Neopravičljivo je, da lovovodja zaradi enega ali dveh zamudnikov prekomerno zavlačuje začetek oz. ne zapove lovskega zbora. Pripeti se tudi, da se vsi lovci pravočasno zberejo in ko že pričakujejo nalog za odhod, pričnejo nekateri živčno razpravljati,

kje naj bi se začelo, da bi bilo bolje, zakaj ne bi določili drugi pogon za prvega in podobno. Še zmeraj velja, da je lepše loviti organizirano, urejeno v revnem lovišču, kakor pa divje in neurejeno v bogatem. Lovec domačin ima do zbirališča le nekaj korakov ali minut in je zato njegova zamuda še toliko bolj graje vredna. Če lovec zamudi s prihodom na zborna mesto, je njegova prva dolžnost, da se lovovodji opraviči. Če pa prispe šele takrat, ko se je pogon že začel, naj se samovoljno ne vključi v pogon ali vrsto strelcev, saj bi s tem samo motil potek lova. V primerni razdalji naj počaka konec pogona in naj se šele potem priključi oziroma opraviči svojo zamudo. Tudi v gledališču smo nava-

jeni na red in če zamudimo začetek predstave, moramo počakati na konec prvega dejanja, preden lahko vstopimo v Talijin hram.

Povsod, pa naj bo doma, v službi, pri kulturnem izživljanju in v vseh športnih udeleževanjih vlada določen red. Čemu ne bi veljal tudi na lovu, ki je zaradi strelnega orožja še nevaren šport? Nekateri mislijo, da lahko delajo, kar se jim zljubi, da lahko zamujajo, kršijo red in omalovažujejo navodila in pravila, ter se sploh obnašajo, kot bi zanje ne veljala lovška disciplina. Kakor v prometu »na cesti nisi sam«, naj velja tudi za lovce, »na lovu nisi sam«! Te štiri besede nam povedo mnogo in prav bi bilo, da bi jih vsak lovovodja poudaril pred pričetkom vsakega lova.

ne bi ugriznila. Pes je skočil, zgrabil kepico in še preden je lovec mogel posredovati, je bila živalca že mrtva.* Ogleдал si jo je in videl, da je pravzaprav še nebogljen mladič. Zato je segel še enkrat v notranjost in privlekel drugo kepico na dan. Videl je, da je še nekaj v notranjosti, toda ni tvegala, da bi še enkrat segel v luknjo; morda bi ga mati ugriznila. Ker ni vedel, kaj je, jo je prinesel meni, jaz pa sedaj tebi.«

Kaj sedaj? Naj jo odnesem nazaj, kajti drugače bo verjetno, tako majhna kot je, poginila.

»Ati, če ne boš ničesar našel v luknji, jo prinesi nazaj, da ne bo poginila. Poskušali jo bomo obdržati pri življenju,« se je oglašila Marjana.

Takoj sem skočil na kolo in se odpeljal proti opisanemu mestu. Ko sem se bližal, sem zagledal staro vidro, ki je nekaj nesla v gobčku. Nisem dobro razločil, kaj, toda lahko sem si mislil. Mati vidra je odnesla tretjega mladiča na varno in se ne bo več vrnila v prazen, opustošen dom. Torej bo mala vidra morala res ostati pri nas.

Začela se je borba za življenje male nebogljenke. »Že itak imamo dela čez glavo,« je bila žena malo huda. Toda svoje mnenje je kaj kmalu spremenila. V začetku je bilo mnogo težav z njo, kaj kmalu pa nam je bila vsem v veliko veselje. Imenovali smo jo Miki.

Duda je bila prevelika za njena usteca in se je je kar težko navadila. Mleko ji je teklo iz ust, kajti zaradi velike dude jih ni mogla zapreti; tako smo bili vedno vsi mokri, kadar smo jo hranili. Kravje mleko je precej močno, zato smo mu primešali vodo, včasih pa tudi kamilice. Jaz sem jo hranil ponoči vsaki dve uri, kajti hmelj sušimo podnevi in ponoči, Marjana pa podnevi. Kasneje je dobila

* Podobno škodo delajo psi brez nadzorstva tudi na drugi divjadi. Vidra je po lovskem zakonu zaščitena od 1. marca do 1. septembra. — Ur.

Miki – Tiki

Robert Kladnik

Bil je vroč avgustov dan. Sonce je pripekalo in nam slepilo oči, osvežujočega vetra pa ni in ni hotelo biti. Kljub vročini je bilo na vasi vse živo. To je čas obiranja hmelja in takrat si ljudje v Savinjski dolini ne morejo privoščiti počitka — narava zahteva svoje. Zelene površine so oživele. Ljudje se niso jezili na vročino, ki jih je morila, bili so veseli, da jim vreme ne nagaja in da bodo lahko v miru pospravili pridelek. Slišalo se je petje in smeh kot v prazničnih dneh. Življenje v Savinjski dolini je doseglo svoj višek.

Na našem dvorišču je bilo vse tiho. Kokoši so se pred hudo vročino umaknile v senco, pa tudi pes si je poiskal hladno zavetje. Ura je bila deset in morali smo na njivo po hmelj.

Odšel sem po traktor, poklical še hčerko Marjano in se že hotel od-

peljati, ko zagledam lovca Jesenika, ki ves zasopel hiti proti meni. V roki je previdno nosil škatlo za naboje, ki jo je odprl z besedami: »Glej tole, kaj misliš, kaj je?« Pogledal sem in na dnu škatle zagledal rjavo kepico. Vzel sem jo v roko in si jo ogledal. Oči skoraj ni bilo videti, kajti živalca še sploh ni gledala. Imela je gost kožuh in močan rep. Ugotovil sem, da je vidrin mladič.

»Kje pa si to dobil?« ga vprašam. »Prinesel mi jo je sosed. Kosil je otavo in naenkrat zaslišal psa, ki je besno lajal. Brž je odhitel tja, kajti mislil je, da je pes že zopet izsledil kakega dihurja, kar se je večkrat zgodilo. Toda pes je bil pri potoku pred luknjo, ki je bila malo nad gladino vode. V rovu je zagledal nekaj rjavega, segel v notranjost, potegnil rjavo živalco na dan in jo hitro izpustil, da ga morda

mlečni zdrob kot otročiček in mleko s kruhom.

Vsi, ki so jo prišli gledat, so podvomili, da bi ostala pri življenju, kajti bila je tako majhna in nebogljena. Pa tudi vedeli nismo, s čim bi jo krmili.

Toda kmalu je zrasla in spregledala, postala je živahnejša in košarica, v kateri je ležala, ji je postala pretesna. Bila je izredno čista žival. Nikakega mrčesa ni imela v svojem debelem kožuhu, v košarici pa je imela svoj kot, v katerega se je vedno hodila iztrebljat. Če je bila lačna, se je oglasil predirljiv žvižg in brž smo pohiteli, da jo nakrmimo. Rasla je precej hitro in postajala je vedno lepša in vedno živahnejša. Bila je že kar okrogla. Kožuh se ji je svetil, ko da bi jo vsak dan kopali in položili. Imela je mehke tačke, okrogle očke pa so živahno opazovale svet okoli sebe. Kaj kmalu smo jo tudi razvadili. Ni prej zaspala, preden ni dobila kakšne krpe kot nadomestilo za dudo. Vlegla se je na trebušček ali celo na hrbet, prijela krpico s prednjima tačkama in jo začela zadovoljno sesati.

Takrat je bil pri nas tudi nečak Branko, ki je bil za svoje leto in pol izredno droben in majhen. Z vidro sta se odlično razumela, čeprav sta drug drugemu večkrat kar pošteno ponagajala. Prekrstil jo je v Tiki. Pogosto sta jedla skupaj in vidra se je navadila na hrano, ki jo je užival Branko. Tudi sadje je uživala.

Mali junak je imel sebi primeren stolček in tudi vidra se ga je brž navadila. Tako je bilo tudi tistega dne. Žena je pripravljala kosilo, Branko pa je jedel namazan kruh. Hotel je sestiti v svoj stolček, da bi v miru pojedel. Toda v njem je že udobno počivala Miki. Branko ni veliko premišljeval. S prosto roko jo je zgrabil za kožuh in jo vrgel na tla. Zadovoljno se je obrnil in hotel sestiti, toda na stolu je bila zopet Miki. Malo je kriknil in jo ponovno vrgel na tla. Toda, ker je

Foto R. Čenčič: Miki in Pupi v ljubljanskem živalskem vrtu

bil otrok majhen in tudi bolj počasen, je bila vidra vedno prej na stolčku kot on. Po malici je moral Branko seveda na kahlico. Žena ga je posadila v kot v bližino kuhinjske omare, da ne bi bil v napoto in odšla kuhat. Naenkrat zasliši, da se Branko nekaj kisa in stoka. Pogleda tja, in ker ničesar ne opazi, dela naprej. Pa ponovno zasliši malega in ga dalj časa opazuje, kaj mu je. Tedaj zagleda kosmato tačko, ki se je stegnila izpod kredence in malega narahlo oprasnila po nagi ritki, kolikor jo je bilo nad kahlico. Žena je posredovala in Miki prepodila izpod omare, toda čez nekaj minut se je stvar ponovila. Morala jo je napoditi v vežo, da je bil mir.

Ko je mali opravil svojo »dolžnost«, jo je že klical in brž odhitel za njo. Oba sta nato skupaj odšla na dvorišče, kjer sta zabavala drug drugega. Najprej jo je on vlekel za rep in kožuh, potem je ona njegova prevrnila. Pognala se mu je na hrbet, se mu obesila na pulover in Branko je izgubil ravnotežje. Prav zanimivo je bilo gledati malo živalco, ko je tako uspešno nagajala vsaj trikrat večjemu otroku.

Včasih je bila žena kar huda na Miki. Zjutraj, ko je Branko še spal, je vidra komaj čakala na pri-

ložnost, da je lahko smuknila v spalnico. Malo je zapiskala in Branko je bil v hipu buden. Hitro je vstal in jo poklical: »Tiki, Tiki!« In Tiki — kot jo je on imenoval — je bila že pri njem. Potem pa ni pomagalo nobeno prigovarjanje, da bi spet legel in zaspal.

Nekajkrat sem jaz zvečer kaj hitro šel v posteljo. Miki mi je legla okoli vratu pod odejo, glavico pa molela izpod odeje. Toda žena je navadno kaj hitro posumila, zakaj naenkrat tak mir. Prišla je v spalnico in Miki je morala iz postelje. Postajala je vedno večja in vsepovsod jo je bilo polno. Nekega dne smo se spomnili: »Saj to je vendar vodna žival, priskrbeti ji moramo vodo, da se bo bolje počutila.« Da bi videli, kako se bo obnašala v vodi, smo jo natočili polno banjo in dali Miki vanjo. Vsi smo jo z zanimanjem opazovali, kaj bo počela. Toda začela je vsa prestrašena piskati in otepati po vodi. Mislili smo, da se je bo takoj privadila, a se je od strahu — pokazala. To nas je začudilo; tudi pozneje je s privajanjem nismo kmalu spravili v globoko vodo. Brž ko ni čutila več tal pod nogami, je bila vsa zbegana in prestrašena. Otroci so ji hoteli ugoditi s kapiči. Vzeli so vilice in Miki ter tiho

odšli k potoku. Vidra je vsa navdušena nad ribami. Hodila je za njimi in piskala, toda brž ko je bila voda pregloboka, je pobegnila iz nje.

Kadar so se šli kopat in jo je kdo vzel v globoko vodo, je hitro poiskala najbližji hrbet ali vrat, se ga varno oklenila in ga celo opraskala, ko je iskala oporo.

Nekoč sta bila Marjana in nečak malo lena in sta hotela vodo prečkati kar s čolnom, da bi jima ne bilo treba pešačiti do mostu in delati ovinka. Dela sta Miki v čoln in odrinila, a vidra se je zbegala. Nečak jo je hotel pomiriti, toda čoln se je nagnil in zajela sta vodo. Miki je vsa prestrašena skočila iz čolna in začela plavati proti najbližjemu grmovju, iz katerega je nista mogla dobiti drugače, ko da je Marjana splavala ponjo — seveda kar oblečena. Doma smo se otrokoma čudili, češ čemu sta danes tako mirna. Seveda nismo vedeli, da sta bila mokra, pa sta se bala, da bosta kregana. Posušila sta se kar na soncu.

Miki je z vsakim dnem postajala lepša, toda hkrati se je v njej prebudilo strašno poželenje po mesu. Če je zavohala kri ali meso, se je v njej zbudila zverinica in takrat ni poznala šale. Tako me je nekajkrat ugriznila, če sem ji hotel preprečiti pot do mesa. To me je ujezilo in udaril sem jo. Legla je na hrbet ter vsa prestrašena piskala. Tačke je proseče pomolila proti meni in hočeš nočeš ji je bilo odpuščeno.

Bila je vsa igriva. Skrivala se je kot majhen otrok, pretaknila vse kote in luknje, pobegnila človeku izpred oči in se spet pokazala, po možnosti že pri drugi luknji. Zelo pa se je bala traktorja. Kadar ga je zaslišala, se je varno skrila, šele ko je hrup ponehal, je prišla iz skrivališča in še dolgo plašno opazovala okoli sebe. Nekega dne jo je vzela hčerka Alenka v naročje na traktor in Miki se je spet od strahu pokakala. Nikoli več je ni

smo skušali privabiti na zanjo tako strašno reč.

Bolj je rasla, bolj je bila divja, kadar je zavohala meso. Neko nedeljo sem ležal zjutraj nekoliko dlje v postelji, ko mi žena pride pokazat čudno stvar: oskubljenega petelina, na katerem je visela Miki. Ni in ni hotela spustiti svojega plena. To se je še stopnjevalo. Nekoč je hotela izmakniti kos mesa in hčerka Roža ji je hotela to preprečiti. Umaknila je meso, kar je Miki zelo ujezilo. Začela je besno piskati in se pognala za njo. V kuhinji smo bili priča prizoru, ki je bil nadvse smešen. Velika postava je čudno poskakovala v nasprotju z malo okretno zverinico. Roža je kmalu ugotovila, da je prepočasna in je pobegnila na klop. Toda Miki je bila že za njo. Roža na mizo, Miki za njo, Roža na tla in Miki na tla, Roža na drugo, višjo mizo, na katero Miki kljub vsemu prizadevanju ni mogla. Le počasi se je pomirila.

Le Branka ni nikdar ugriznila, pa naj jo je še tako mučil s svojo porednostjo. Menda je instinktivno čutila, da je tudi on še majhen in mu njegove nagajivosti ni zamerila. Zadovoljila se je s tem, da mu je tudi ona ponagajala, včasih bolj uspešno kot Branko njej. Največkrat sem bil jaz njena žrtev, ker sem jo hotel dresirati. Toda moja metoda, drugače še kar uspešna, je pri mesu odpovedala. V njej se je prebudil divji nagon in le težko smo jo takrat pomirili. Seveda nisem bežal po mizah in stolih pred njo, zato pa sem največkrat dobil »rdeči znak hrabrosti«. Poprosil sem lovca Slavka, ki je delal v mesnici, da mi je prinašal mesne odpadke. Tako smo jo vsaj deloma zadovoljili. Ko smo ji dali jesti, se je vlegla na hrbet in si hrano pridržala s tačkama. Edino kadar je bila zelo lačna, je pozabila na to navado. In vendar je tega nihče ni učil. Bila je kot otroček, ki zadovoljno pospravlja svoj obrok. Začela se je zanimati tudi za kokoši.

Kadar smo jih krmili, se je začela poganjati za njimi. Seveda ni nobene ujela, kajti kokoši so se ji začele že na daleč umikati. Ostalo ji je le kakšno pero v gobčku, ki ga je potem dolgo besno obdelovala. Začelo nas je skrbeti, kako bo spomladi, ko bomo imeli piščančke.

Širila si je vedno bolj svoj življenjski prostor. Njeni potepi so bili vse pogostejši in vse daljši. Sosedje so se je bali, čeprav je bila krotka in prijazna živalca, če ni zavohala mesa. Večkrat so prišli vsi prestrašeni povedat, da je vidra pri njih. Bali so se za kokoši, čeprav jih je le plašila.

Nekoč sem prišel bolj pozno na postajo. Ko sem čakal na avtobus, sem zagledal Miki, ki mi je veselo sledila. Žvižgala mi je v pozdrav, katerega pa to pot nisem bil preveč vesel, vendar sem se moral nasmehniti. Prilezla je do mene in mi vesela zlezla v hlačnico, češ zdaj grem s teboj. Seveda sem jo moral odnesti domov in počakati na drugi avtobus, ker sem prvega zamudil. Potepanje ji je postalo vsak dan večji užitek. Ko so otroci jeseni morali v šolo in se nihče dopoldne ni utegnil igrati z njo, je začela delati vse daljše obhode. Takrat smo nosili tudi mleko k cesti, od koder so ga vozili v celjsko mlekarno. Nekega dne nam je Miki sledila, mi pa je nismo opazili. Ostala je pri kanglah z mlekom in se veselo ogledovala. Ko sta prišla mlekarja, sta jo začudeno pogledovala. Mislila sta, da je pes in sta jo hotela uloviti. Toda Miki se jima je vedno spretno umaknila.

Nekega dne pozno jeseni smo že mislili, da je ne bomo več našli. Dopoldne je izginila, nihče ni vedel, kam. Popoldne nas je začelo že resno skrbeti. Otroci so pretaknili vse kote, povsod so spraševali, jo iskali za vodo in po polju, toda vse zaman. Ni in ni je bilo. Mali so hodili okrog s solznimi očmi, pa tudi z nami ni bilo veliko boljše. Toda Marjana se ni mogla spri-

Foto P. Adamič: V domovanju vidre in divjih rac

jazniti s tem, da smo jo izgubili. Še vedno jo je iskala in klicala. Kar se ji zazdi, da se ji nekje oglašajo. Mislili smo, da je to le plod njene domišljije. Vendar Marjana ni odnehala. Odpirala je vrata in pretaknila vse sobe, končno je odprla tudi tista od sobice nekoliko niže v hiši. Spet jo je poklicala in Miki je dobrodušno pritacala iz sobice, ko da bi bila začudena, češ zakaj se danes toliko zanimajo zanj, da jo kar naprej kličejo. Bila je vsa blatna od ilovice, ki so jo takrat ravno uporabljali pri silosu. Pa tudi postelja v sobici je bila v kaj žalostnem stanju. Vsa potačana in blatna na vseh koncih in krajih. Mikica je seveda počivala v mehkem in toplém ležišču. Toda veselje je bilo večje kot jeza zaradi umazane postelje. Tudi žena ji je odpustila, čeprav je morala oprati prav vse posteljno perilo.

Ta njena potepanja so nam dala misliti. Začelo nas je skrbeti zanjo. Morda se nekega dne sploh ne bo več vrnila. Lahko bi jo zadavil kak pes ali povozil avto. Zato sem sklenil, da pišem v živalski vrt v Ljubljano, naj ji tam preskrbijo

varnejše prebivališče. Poznal sem živalski vrt in vedel, da imajo vidre tam prav lepo urejeno bivališče.

V živalskem vrtu pa kar niso hoteli verjeti, da imamo res pravo vidro. Posebno čudno se jim je zdelo, da bi jo zredili čisto od majhnega. Mislili so, da smo jo zamenjali s kakšno drugo živalco. Končno sem jih le prepričal, da so prišli pogledat. Ker takrat niso imeli vidre v živalskem vrtu, so jo vzeli kar s seboj.

Ko je prišla Marjana iz šole, so se ji ulile solze: »Pa bi vsaj toliko počakali, če ste jo že res morali dati, da bi se poslovila od nje!« Nismo je mogli drugače potolažiti, ko da smo ji obljubili, da jo bo lahko šla obiskat v živalski vrt. To jo je nekoliko pomirilo, obljubo pa smo ji mogli izpolniti šele čez pol leta.

Marjana je vsa vesela šla od doma, polna upanja, da bo videla spet Miki. Ko se je hčerka vrnila, je takole opisala svoj obisk:

»Prišli smo v živalski vrt, v katerem je bilo še vse mirno. Le nekaj

živali je bilo že zunaj, kajti bila je zgodnja, precej hladna pomlad.

Odšli smo v hišo in prosili, če bi nam pokazali vidro, ki so jo jeseni pripeljali z Vranskega. Seveda so bili takoj pripravljeni in so nam povedali tudi njeno novo ime. Še posebno pa so nas opozorili, naj ji ne hodimo preblizu, ker je postala zelo napadalna. Tega skoraj nisem mogla verjeti. In vendar so zatrjevali kar vsi po vrsti, da ima že nič koliko ugrizov na vesti. Tako, da so se je kar bali.

Odpeljali so nas v sosednjo kolibo, kjer so prebivale tudi opice. Po ozkem, temačnem hodniku smo prišli do vrat, ki so vodile k Mikini kletki. Tu je bilo njeno zimovališče. Vstopili smo. Ležala je v kotu in nas opazovala. Prav nič ni kazala, da bi ji bilo kaj mar za nas. Tedaj sem spregovorila in stopila bliže. Miki se je vsa vznemirila in prišla k mreži, ki nas je delila od nje. Z nekim nedoločnim nemirrom je pričela begati po kletki, ko da jo je nekaj vznemirilo v njeni vsakdanjosti. Sklonila sem se in jo poklicala z njenim starim imenom. Miki, Miki! In začela je

radostno žvižgati, plezati po mreži in na vse načine poskušati, kje bi lahko prišla iz kletke. Še preden je mož, ki nas je spremljal, lahko posredoval, sem odprla kletko, kajti vedela sem, da Miki zdaj, ko nas je spoznala, ne bo pobegnila. Tudi njene napadalnosti, o kateri so toliko pravili, se nisem bala. Preveč sem jo poznala in ji zaupala. Brž ko sem ji odprla, mi je vsa navdušena splezala po roki navzgor in se mi privila k vratu. Piskala je od veselja in me z gobčkom butala v vrat in obraz. Kar ni in ni se mogla pomiriti. Bila je kot otrok, ki je po dolgem času zagledal svojo mamo. Kar naprej bi norela in se igrala, ko da bi hotela nadomestiti

vse, kar je zamudila. Mož naju je začudeno opazoval, rekel pa nič. Še in še sva se igrali in nobeni se ni dalo odnehati. Z vratu mi je zlezla pod plašč in v rokav, nagajivo pokukala ven, in ko sem ji nastavila drugo roko, mi je brž spet splezala na vrat.

Vendar, čas je hitel in morali sva se ločiti. Avtobus bi me ne čakal. Dela sem jo nazaj v kletko. Začela je žalostno piskati in plezati po mreži. Hitro sem se poslovlila od prijaznega moža in odhitela, da ne bi slišala več njenih žalostnih klicev. Toda njen žvižg, ki je tožil in prosil, me je spremljal vse do prvih hiš. Bilo mi je težko, da so se mi ulile solze...«

»V zaklon, možje!« je zavpil, ne da bi pomislil, da je njegovo povelje nesmisel, ker so na polici kakor na tarči.

Krogle so druga za drugo tleskale mednje, presunljivo žvižgale, krušile kamenje in jim vnašale noro bojazen, ker niso mogli bežati. Prodnik in Janez, ki sta bila brez gamsov, sta naglo plezala po polici in druge s tovari pustila za seboj. Prvi za njima je odpel jermen in spustil gamsa v globino, za njim pa so še ostali začeli metati gamse v prepad, da bi čimprej prišli s police pod ognjem. Prodnik je skočil v žleb in tekkel po njem med prvo, še redko drevje ter se zavalil ves sopeč in poten za skalo. Videl je gamse, kako so se s hrupom trkljali čez steno in se kotalili med drevje. Zgrabil se je za glavo in bi skoraj jokal. S police zgoraj je prihajalo vpitje. Hanza je bil zadet v roko in dva sta ga med tleskajočimi krogli spravljala v žleb. To je še povečalo zmedo in zavrlo umik. Odmev strelav se je lovil iz konte v konto in jih popolnoma zmedel, da niso vedeli, od kod in koliko mož strelja nanje. Šele spodaj v gozdu so se sešli, se potaknili za drevjem in skalami ter si poiskali zaklon. Pripravili so se, da se spopadejo z nevidnim strelcem.

Na pobočju onkraj njih je vladala grobna tišina. Brž ko so bili s police, ni padel noben strel več. Le nekaj splašenih gamsov je jadrno bežalo proti vrhu Macesnove glave. To nenadno premirje je vneslo mednje nezaupanje.

Prodnik je čepel za skalo in klel. Bil si je na jasnem, da je izgubil zaupanje. Zavpil je, naj gredo naprej, pa se nihče ni premaknil. Nekaj je moral ukreniti, če nočejo tu počakati noči in z njo spodaj v grapi še enkrat pasti v zasedo. Tudi sam ni tvegala, da bi se prvi pomolil iz za skale. Zato je začel zvijačno noreti:

»Vidim ga, fantje, tam gori za skalo se je premaknil!« Kazal je v

Oblak nad prepadom

Tone Svetina — ilustriral Lojze Perko

VII.

Zjutraj, ko so gonjači prispeli v goličavo, je bil Andrej na grebenu Macesnove glave onkraj doline, ki loči pobočja Razorov. Z daljnogledom jih je ugledal, ko je oprezal za gamsi. »To bodo Prodnik in njegovi,« je uganil. Videl je, kako so trope obšli in se razkropili ter zajeli vse široko pobočje. Pomuznil se je za rob in se naglo spuščal v sedlo k prestopu v Razore. Kakor lisica se je vlekel, plazeč se po rušju, nenehno v nevarnosti, da ga kateri od onih ne uzre. Počasi je splezal na skalo. Nad sedlom je opazil moža, ki jim je ščitil umik. Andrej se je potajil v škrapljo, se obdal s kamenjem in pokrival z ruševimi vejicami. Čakal je. Slišal je strele, videl je ptice; ob sebe je položil naboje, ocenil razdaljo in padec krogle. Bilo je daleč, predaleč, da bi mogel gotovo zadeti,

vendar ne tako daleč, da jim ne bi mogel vlti strahu v kosti.

Vračali so se. Spremljal jih je z daljnogledom, stiskal zobe in mržnja je tlela v njem, ko je štel plen na njihovih hrbtih. Brez skrbi so se previdno drug za drugim spustili na polico. Zdaj so se vsi motovlili med golo skalo in prepadom, kjer ni bilo zavetja.

Andreju je zaigral zmagovit nasmeh, ker jih je dobil na najnerodnejšem mestu. Pomeril je hladno in preudarno, za polovico moža nad glavo prvega, ki jih je vodil. Sumil je, da je Prodnik. Bil je brez gamsa, velik, plečat in močnejši kot drugi. V ostenje je jeknil strel in za njim še drugi. Na polici je nastala zmeda in vrvež v skalo ujetih mož.

»Preklete seme, hudičevo!« je zaklel Prodnik, ko je krogla tlesnila v skalo. Blazen strah mu je odrevenil ude.

belo skalo, ki je najbolj vidna čepela na pobočju onkraj doline. Da bi sebi in njim povrnil izgubljeno zaupanje in pogum, je začel slepo streljati v pobočje. »Fantje, streljajte!«

Vsi so streljali po namišljenem lovcu. Pobočje je bilo gluho.

Prodnik je zmagoslavno zavpil: »Konec je z njim! Fantje, za mano, naprej pod skale! Eden ne bo strahoval enajst ljudi!« Spustil se je v tek po strmini in se lovil z rokami za drevesa. Ko nihče ni streljal nanj, so se spustili v tek za njim tudi drugi. Na stezi pod steno so med potjo dobili ujete med drevjem tri gamse, ki so jih vrgli s police. Prodnik je predlagal, da bi šli iskat še ostale, pa je slabo naletel. Fantje so bili razdraženi pa so ga neusmiljeno zmerjali, naj se kar sam kaže na goljavi.

Andrej pa se je smejal, potuhnjen v vrhu skalne škrbine. Niti ena krogla mu ni šla mimo glave. Ostalo mu je le še nekaj nabojev. Bal se je, da bi se izdal in da bi ga obkolili ali pričakali, zato ni več streljal.

V zijalki so se divji lovci oddahnili in si opomogli. Hanzi so nalili žganja na rano in mu obvezali roko. Gamse so na hitro roko odrli in tistim, ki so jim ostali oprtnjaki, razdelili boljše kose mesa. Rebra in noge so zmetali v hosto, kože in roglje pa skrili globoko v luknjo in jih zadelali s kamenjem.

Po zaraščenem jarku so se s puškami v rokah spustili v korito doline. Dokler so imeli nad seboj skalno pobočje, so se nestrpnost ozirali. Dan je ugasnil za gorami in tišina je legla med stene, ko so se spodaj v visokem gozdu ustavili, si poiskali zavetje in čakali, da bi se zmračilo. Še preden so se razšli, so se med seboj skregali in vsi ozmerjali Prodника. Z nočjo so prišli v dolino. Meso in puške so poskrili v skrivališčih blizu vasi in se vsak s svojega konca, raztepeni kakor volcje, privlekli k hišam.

Na polici je nastala zmeda in vrvež v skalo ujetih mož

Andrej se je z mrakom potegnil na sedlo in se po drugi strani spustil v dolino.

Dva dni po spopadu se je Andrej vzpel v skalovje pod polico in poiskal gamse, ki so jih divji lovci zmetali. Zgoraj v skalovju je dobil še dva mrtva gamsa, ki sta zastreljena poginila. Ustrelil je tudi kozlička z odstreljeno nogo. Klel je Prodника, ko je mrtve koze, kozličke in mlade kozle vlačil iz pečevja.

Po vasi pa so od hiše do hiše, kjer so fante imeli na sumu divjega lova, hodili in brskali žandarji. Dva so odgnali s seboj, ker so dobili gamsje kože in roglje skrite na podstrešjih. Tudi Prodniku so vse premetali, pa niso dobili niti dlake. Prodnik je sedel za pečjo, pil žganje in se jim zaničljivo nasmihal. Ko so žandarji odšli, sta se oče in mati pravila nadenj.

»Fant, to ni več jaga, to je norija! Saj smo tudi jaz in moji vrstniki spihali marsikaterega kozla. Toda brez hrupa, brez preiskav in vseh

teh norčij. Prej ne boste končali, da se ne znajdete za zapahi!«

Mati, jezljiva žena, po kateri je sin podedoval skrnobo in ihto, pa je norela okoli njega: »Na kant nas boš spravil, na kant! Za drugega nisi pri hiši kakor za škodo! Samo prinesi mi k hiši kakšno krepelo, stolčem ti ga na glavi!«

Prodnik je molčal in jih požiral. V srcu pa mu je kילו novo, uničujoče sovraštvo. Odšel je od doma naravnost v gostilno. Na jezo se je napil. Pil je tri dni. Potem so ga prinesli domov, ker je obležal zunaj v jarku.

Ponoči je prišel k sebi. Večkrat je planil pokonci in rjul kot žival: »Kje si Andrej, da te zadavim? Kje si, Jana, candra vseh cander?«

Okoli božiča so bile gore in dolina v snegu. Po vasi so ljudje šušljali, da se bosta Andrej in Jana po Novem letu vzela. Večkrat so videli lovca, ki se je oglašal na dekletovem domu. Prihajal je zvečer in odhajal zjutraj.

Mraz je priklenil ljudi okoli toplih peči. Za razgovor so imeli dovolj snovi. Obdelovali so Prodnika, Andreja in Jano. Prodniku so se ljudje na tihem smejali in mu privoščili. Ni mogel prenesti, da mu je Andrej pred nosom speljal dekletke. Njemu, ki je fantom prevzemal dekleta in možem zapeljeval žene. Razočaran in nesrečen ni videl poti iz zagate. Andrej in Jana sta mu obležala v srcu in mu grenila življenje. Preplavila ga je zavist, sovraštvo je tlelo v njem in ga strupilo. Delal ni več. Zastonj so ga zmerjali domači, ker se je stari sam mučil z drvmi. On pa je postopal okoli in popival.

Ura se je nagnila na polnoč. V zakajeni izbi pri gostilničarju Kosmulu je sedelo omizje Prodnikovih divjih lovcev.

»Kure ste, kure! Ugnal nas je pri tepenc, taka reva! Ni ga med vami, ki bi se upal pokazati v peči. Ni ga! Prvič bomo to leto brez čopov.« Prodnik je vztrajno dražil, izzival in upal na tihem, da bo le vzdignil nekatere, da bi se spet podali na lov. A je vsem počasno presedal.

»Nihče si ne upa v gore na gamse! Vi, reve! Vi, bojazljivci!« jih je zmerjal in praznil kozarec za kozarcem.

Janez, ki je poznal nekaj Prodnikovih podlosti, ni več mogel prenašati njegovega širokoustenja in zaničevanja. Ves večer se je krotil, zdaj pa so se mu jezno zabliskale temne oči:

»Dosti, Prodnik! Zapri svoj pijani gobec! Ti nas z bojazljivci ne boš zmerjal! Ti si največji strahopetec, kar jih poznam! Da, strahopetec in bahač! Boli te, ker ti je lovec prevzel babo, zato hočeš, da bi mi poravnali tvoje račune in šli zate z roko v žerjavico po kostanj! Lisjak, ne boš nas spravil na led! Sam se pokaži! Sod vina stavim, da si ne upaš v Gamsove plane, da nam ne prineseš gamsovega čopa in rogljev!«

Družba je onemela. Prodnik je osupel obstal in beseda mu je zastala. Spačil je obraz, vsa kri mu je zlezla v glavo, da je bil rdeč kot kuhan rak, potem pa je spet prebledel. Izbuljil je oči in divje pogledal naokrog po omizju, kaj naj bi zgrabil. Nož, steklenico ali

stol, da bi ga vrgel izzivaču v obraz.

»No, ali je res tako ali ni?!« je Janez iskal pomoči pri fantih okoli mize.

»Tako je, Janez!« je zahrumelo med možmi, ki jih je Janez potegnil za seboj. Všeč jim je bilo, da se mu je nekdo postavil po robu in ga poskusil napraviti majhnega. Od nekdaj so mu nekateri na tihem zavidali surovo moč in uspeh pri dekletih. Njegova slava in ugled pa sta kopnela kakor sneg na hribih v poletnih dneh. Zavedal se je, da bo tepen kot še nikoli, če bi napadel. Povesil je roko, v kateri je držal steklenico, in zaničljivo spačen začel z druge strani:

»Ti grinta ti, drobna! Saj te ni nič za mizo! Z drekom vred za eno pest. Mene, Prodnika, izzivaš?« se je potolkel s pestjo po prsih. »Kdo je postrelil več kakor jaz? Kdo?!« je rjul in se oziral po fantih. »Jaz da si ne upam? Ne enega, tri vam prinesem! Sprejemam stavo! Vi ne poznate Prodnika! Tri gamsove glave iz Gamsovih plan. Do Novega leta! Štefkov, ali drži?« Prodnik je udaril s plosko roko po mizi, da so zažvenketali kozarci.

»Drži!« je zavpil Janez. »Za sod vina! Do Novega leta, da jih prineseš!«

Omizje je završalo.

Prodnik pa se je obrnil h gostilničarju, ki je v belem predpasniku stal ves plašen za vrati.

»Kosmul, krača zanikrna, vina za vse! Zdaj pijemo Štefkovega Janeza sod!« se je zakrohotal Prodnik ob nenadnem olajšanju.

Pili so pozno v noč. Največ jih je bilo prepričanih, da je iz Prodnika govorilo vino. Nekateri pa so ugi-bali, da se le zna iz jeze in trme podati sam v zasnežene gore.

(Se nadaljuje)

Povesil je roko, v kateri je držal steklenico...

Po lovskem svetu

O lovu in lovcih na vodno perjad v Združenih državah Amerike

A. M.

Malokateri šport je v ZDA tako popularen kakor lov na vodno perjad, saj milijoni ameriških lovcev sleherno leto željno pričakujejo začetek lovne sezone na divje race in gosi. Lovci, ki žive v predelih, kjer je industrializacija in stopnja mehaniziranosti v kmetijstvu tako napredovala, da je površina lovišč za vodno perjad skrčena na minimum, vsako leto prepotujejo stotine in tisoče kilometrov do najbližjih lovišč.

Začetek in dolžino lovne dobe določi Komisija za lov in ribolov pri vladi ZDA na podlagi staleža divjadi v zimovališčih in gnezdiščih vodne perjadi vzdolž glavnih selitvenih poti ter na osnovi statistik odstrela v preteklih sezonah. V raziskovalnih postajah širom po ZDA se ogromno število biologov ukvarja izključno s problematiko vodne perjadi, sodelujejo pa tudi s podobnimi ustanovami v Kanadi in Mehiki. Tako sodelovanje je rodilo zelo koristne sadove, saj komisije vseh treh držav skupaj določijo začetek in trajanje lovne dobe.

Štiri glavne selitvene poti na ozemlju ZDA so ugotovili leta 1935. Trinajst let kasneje, prvič v sezoni 1948/49, pa so določili začetek lovne dobe ločeno za področje pacifiške, centralne, misisipske in atlantske selitvene poti. Tako začetek in dolžina lovne sezone ter dovoljeni dnevni plen na lovca niso enotni za celotno ozemlje ZDA, pač pa jih komisije za lov in ribolov v posameznih zveznih državah prilagajajo predpisom, ki veljajo na področju selitvene poti. Zaradi tega lahko pride do velikih razlik v predpisih znotraj ZDA. Npr. v državi New Yorku je lov na zelo priljubljeno vrsto wood duck, (račko nevestico — Aix sponsa) eno leto povsem prepovedan, v državi Kaliforniji, kjer ta vrsta dela škodo na posevkih (druži se v velike jate), pa je isto leto lovna sezona nanjo zelo dolga in

Štiri glavne siltvene poti preko ozemlja ZDA. Puščice kažejo selitveno pot rase rdečeglavke — redhead (*Aythya americana*). Po Sports Afield, 10/1955

dnevni odstrel na enega lovca sploh omejen.

Na hitro izgleda, da vlada v predpisih o lovu na vodno perjad v ZDA silna zmešnjava, vendar temeljijo vsi predpisi na solidnem poznavanju biologije in ekologije te divjadi. Omenim naj, da poznajo na ozemlju ZDA kar 61 različnih vrst divjih rac in gosi.

Pravico do lova imajo vsi državljani ZDA, ki so starejši od 18 let. Lovne dovolilnice izdajajo pred začetkom lovne sezone. Lovne takse v splošnem niso visoke. Sta dve vrsti lovnih dovolilnic in sicer resident hunting license, ki jo dobi lovec za lov na področju države, kjer stalno prebiva in non-resident hunting license, ki jo dobi lovec za lov v kaki drugi zvezni državi. Dovolilnice veljajo vedno za celotno področje tiste zvezne države, ki je dovolilnico izdala (seveda to ne velja za lov v rezervatih in narodnih parkih). Druga vrsta dovolilnic (non-resident hunting license) je za tujega lovca mnogo dražja. Tako plača lovec iz države Idaho za lov in ribolov na celotnem

ozemlju svoje države 5 dolarjev letno, lovci iz drugih delov ZDA pa morajo za tako dovolilnico v Idaho odšteti kar 100 dolarjev. Farmerjem in članom njihovih družin, ki se bavijo izključno s kmetijstvom, ni treba plačevati takse za lov na lastni posesti.

Večina ameriških lovcev je vključena v raznih lovskih klubih, ki pa imajo zgolj športni značaj in ne razpolagajo z lastnimi lovišči. Poleg dovolilnice za lov morajo lovci na vodno perjad plačati vsako leto še tako imenovani kolek za lov na race (angl. duck stamp). S tako zbranim denarjem organizira Komisija za lov in ribolov (Fish and Wildlife Service) raziskovalno delo na področju vodne perjadi in odkupuje močvirna zemljišča, kjer ureja zimovališča in gnezdišča za race in gosi. S tem neposredno vpliva na zmanjševanje obsega regulacij in melioracij zemljišč, ki so v času druge svetovne vojne in takoj po njenem koncu zavzele za vodno perjad že kar katastrofalno obseg. Takrat so spreminjali nepregledna prostran-

V Severni Ameriki (ZDA — Kanada) nadomešča srnjad virginijski ali belorepi jelen — whitetailed deer (*Odocoileus americanus*), ki po velikosti dosega damjeka. »Bamby« ni srnjaček, pač pa belorepi jelen, ki ga je opisal Walt Disney

stva v žitna polja. Ukrep, ki je po vojni pomagal lajšati gorje v opustošeni in lačni Evropi ter Aziji, je skrčil že tako omejeni življenjski prostor vodnih ptic.

Velikanske površine ozemlja ZDA so izločili kot rezervate za gojitev divjadi; precej je namenjenih vodni perjadi. Sleherni lov in vznemirjanje divjadi v teh zavetiščih (Wildlife Refuges) sta strogo prepovedana. Prvi tak rezervat so ustanovili leta 1903, na površini 3 akrov (ca. 1,2 ha). V naslednjih 50 letih so površino rezervatov povečali za približno 17 milijonov akrov, t. j. približno 7 milijonov ha (SR Slovenija meri 2.025.1000 ha, torej je površina ameriških rezervatov triinpolkrat večja od Slovenije). Z vsemi rezervati upravlja Komisija za lov in ribolov. Površina teh zavetišč za divjad se giblje od nekaj 10 ha do ogromnih prostranstev na Aleutskih otokih (površina nekaj 10 tisoč ha).

Poleg teh zavetišč za gojitev divjadi je na ozemlju ZDA tudi 22,5 milijona akrov (pribl. 9,1

milijona ha) narodnih parkov, kjer je lov v glavnem prepovedan (občasno dovoljujejo le odstrel pregosto naseljene velike divjadi, npr. bizonov). Rezervati in narodni parki imajo vlogo nekakih naravnih rezervoarjev, kjer se divjad nemoteno razvija v prirodnem okolju in od koder se širi na področja sosednjih in oddaljenejših lovišč.

Ker je ves sistem lovstva v ZDA docela drugačen od našega, se do zadnjih nekaj let nazaj nihče ni organizirano bavil z vzgojo lovcev. Ustava zagotavlja ameriškim državljanom, ki so dopolnili 18 let, pravico do lova na vsem ozemlju ZDA. Fant, ki se je odločil, da se bo vključil v lovske vrste, se kmalu znajde v težavah. Če nima prijatelja ali sorodnika z daljšim lovskim stažem in nekaj izkušnjami, ki mu pomagajo preko prvih stopnic v lovskem udejstvovanju, je tak novopečeni lovec prepuščen samemu sebi, napihnjnim lovskim zgodbam, ki jih je mimogrede pobral v kaki družbi in pa števil-

nim oglasom tovarn orožja in streliva ter drugih lovskih pripomočkov. Seveda je ameriška industrija tudi tukaj pristavila svoj lonček. S pomočjo oglasov in katalogov ponuja obutev, obleko, šotore, orožje, naboje, vabila, pasti itd. V svojih oglasih navajajo izjave ameriških in kanadskih lovcev, ki na vse pretege zatrjujejo, da se imajo za uspeh na lovu zahvaliti npr. le kamuflažni oleki te in te tovarne itd. Tovarne magnum šibrenih nabojev zagotavljajo sigurne zadetke domala v samih nebeških višavah; jate rac na slikah se dvigajo v vrtoglave višine, ker je racak-vodnik ugotovil, da streljajo lovci z magnum naboji te in te tovarne... itd.

No, in kakšen je uspeh takih in podobnih nesmiselnosti!? Približno 5 milijonov rac in gosi je vsako leto zastreljenih in izgubljenih; to skrbno zasleduje Komisija za lov in ribolov, ki je na podlagi statističnih poročil ugotovila, da je vsaka četrta streljana raca ali gos ranjena in izgubljena — poslužujejo se metode statističnih primerjalnih ploskev, katere po zaključeni lovni sezoni, ki je navadno dokaj kratka, skrbno preiščejo in dobljene podatke primerno uporabijo za cela območja lovišč.

Glavni vzroki za te katastrofalne številke so streljaštvo, borne strelske sposobnosti in ne nazadnje pomanjkanje dobrih lovskih psov, ki jih je v velikih ameriških mestih težko rediti. V zadnjem času lovski klubi strokovno in finančno podpirajo rejo in vzgojo lovskih psov, primernih za delo v vodi in na polju.

Streljači — strelci oblakov (sky busters, sky raiders), kakor jih imenujejo, predstavljajo resno nevarnost za lov na vodno perjad. Svoj značaj kažejo s streljanjem, ne oziraje se na razdalje. Seveda poškodujejo neprimerno več ptic, kakor jih uplenijo, predvsem pa ne kažejo nobene obzirnosti do solovcev. Nekaj takih streljačev

lahko pokvari lovski užitek celi armadi lovcev, ki pazljivo čakajo, da se jim divjad približa na primerno strelno razdaljo.

Vodja raziskovalne službe na področju vodne perjadi v zvezni državi Ohio, Karel E. Bednarick, je izjavil, da ameriški lovci ubijajo divje race s šibrami, ki so zgrešile cilj. Skoraj neverjetno se sliši, da grozi racam nevarnost zastrupitve s svincem, ki v obliki izstreljenih šiber leži po močvirjih in ob rekah. Race mnogo teh šiber med brskanjem po blatu pogoltnejo (verjetno jih zamenjujejo za užitno zrnje). Biologi so ugotovili, da pogine letno zaradi zastrupitve s svincem približno 5 % vseh rac mlakaric v območju atlantske se-litvene poti.

K temu, da so ameriška lovišča prekrita z izstreljenimi šibrami, v veliki meri pripomorejo prav nepreračunljivi streljači. Znani so primeri: da sta dva lovca postrelila 175 nabojev, uplenila pa le eno

žagarico; da sta v državi Missouri dva lovca v enem dnevu postrelila 288 nabojev, uplenila pa 8 rac, torej sta porabila 36 nabojev na uplenjeno raco; v enem od lovišč v državi Michigan znaša petletno poprečje celo 68 postreljenih nabojev na eno uplenjeno divjo gos. Seveda si lahko predstavljamo, koliko ptic je pri taki kanonadi poškodovanih. V navodilih za lov sicer piše, da je nepremišljeno streljanje na neprimerno daljavo prepovedano in celo kaznivo, vendar je izvajanje tega predpisa v obsežnih loviščih, kljub dobro organizirani nadzorni službi, otežkočeno.

Kot učinkovitejše se je izkazalo omejevanje količine nabojev, katere lahko lovec vzame s seboj na čakališče. Dovoljeno število se giblje od 6 do 50 nabojev dnevno. Zanimivo je, da so te omejitve povsod rodile dobre uspehe, ker so lovci pri streljanju dosti previdnejši, saj so prisiljeni s strelivom

varčevati. Manj ptičev je obstreljenih in celo plen se je povečal. Seveda pa bo glavno vlogo morala odigrati vzgoja lovcev. Tega se vse bolj zavedajo tudi pri Komisiji za lov in ribolov. Z vzgojo pričenjajo že v osnovnih šolah, kjer skušajo otrokom vzbuditi zanimanje za življenje in delo v naravi. Nosilci te vzgoje so predstavniki omenjene komisije, ki s predavanji po šolah, predvsem na poučnih izletih in taborjenjih v poletnem času, seznanjajo mladino z življenjem divjadi in ji skušajo vzbuditi ljubezen do narave in živali. Kajti tudi v lovstvu velja stari pregovor: Kar se Janezek nauči, to Janez zna.

Viri:

1. Pennsylvania Game News, 1957, 58, 59, 60
2. Sports Afield, 1955.
3. Guns and Hunting 1967, 69.
4. Guns and Ammo, 1969, 70.

Foto A. Tavčar: Nemški kratkodlaki ptičar — jesen je njegov in lovčev najlepši čas

Lovski oprtnik

Vse za devize

Lovski turizem v Sloveniji se je v zadnjih letih tako razvil, da smo v poprečju z odstrelom, namenjenim inozemskim lovcem — tako ocenjujemo — dosegli vrh. Naši bodoči naporji naj bi bili usmerjeni predvsem v izboljšanje kvalitete uslug. V Sloveniji lovski turizem v glavnem usmerja lovska organizacija. Od tujcev zahtevamo in moramo zahtevati, da spoštujejo tudi nepapirna načela etike in lovske pravičnosti.

V sosednji Hrvatski so organizacijo lovskega turizma zvečine prevzele turistične organizacije, od katerih nekatere upravljajo cele z lastnimi »komercialnimi« lovišči in se v želji za vse večjimi deviznimi zaslužki poslužujejo ukrepov, ki s pravim lovom nimajo ničesar skupnega. To pa meče slabo luč na celotno jugoslovansko lovstvo.

V tisku so se pojavili glasovi, da opatijsko turistično podjetje »Kvarner-Expres« letos v svojem programu uvaja novost, nočne love na fazane z reflektorji. Tak strel na fazana naj bi veljal 4 dolarje, kdor pa z dvema streloma fazana ne upleni, mu podarijo že ustreljenega. Lovci z vso pravico trdimo, da lov na fazane s pomočjo reflektorja ni lov, temveč navadno mrharjenje. Zaradi tega tak način lova obsojamo in želimo obvestiti domačo in tujo javnost, da tak lov z našo lovsko organizacijo nima nobene zveze. Uredništvo lista »Lovački vjesnik«, glasila hrvatskih lovcov, je zahtevalo podrobno pojasnilo od »Kvarner-Expresa«, ki pa je bil kratek: »Tako najbolje prodajamo umetno vzrejene fazane in lovce ter lovske organizacije to nič ne briga.« Če se nas kot lovcev tak lov ne tiče, ker to ni lov, pač pa pokol v voljerah, se nas tiče kot državljanov Jugoslavije!

Zato take poskuse negiranja lovske etike in pravičnosti najostreje obsojamo. Mogoče ne bi bilo slabo turističnim delavcem pojasniti, da take ideje, kot je lov z reflektorji na fazane, naši državi prinašajo več škode kot koristi v obliki ustvarjenega deviznega dohodka. Našim turističnim spodsrljajem, katere inozemska konkurenca z veseljem in uspešno objavlja v svetovnem tisku — kot so npr. zdravstveni turizem, ki se bavi z abortusi »samo za tujke«, podeželske igralnice »samo za tujce«, prostitucija »samo za tujce« — manjka samo še reflektorska sramota. Jutri pa se bomo čudili, da se je Jugoslavija zopet znašla pod močnim in neprijetnim reflektorjem evropskega tiska.

Lovački vjesnik, št. 4/1970,
priredil B. Krže

Zakaj LD Videm ne bi smela biti zgled drugim?

Razburile so nas navedbe v zapisu »Lovska družina Videm ne sme biti zgled drugim,« Lovec, št. 4/1970. To zato, ker so v njem neresničnosti, na katere ne moremo molčati. Vprašujemo pisca omenjenega prispevka, zakaj se ni upal podpisati s svojim pravim imenom, česa se je vendar bal, če so njegove navedbe točne oz. resnične! Da lovska javnost ne bo napačno obveščena o odnosu naše lovske družine do divjih prašičev, se kot tajnik LD Videm čutim dolžnega, da na pisanje M. Ogorevca odgovorim.

Res smo 19. januarja 1969 imeli uspešen pogon na divje prašiče. Uplenili smo pet ozimcev, enega od teh naslednji dan v lovišču LD Artiče, okrog 100 m od naše meje. Ozimec (merjašček) je bil namreč prejšnji dan ranjen v našem lovišču, pa ga zaradi bližajoče se noči nismo mogli zasledovati. Čeprav imata naša LD Videm in LD Artiče dogovor, da člani ene kakor druge lahko zasledujejo obstreljeno divjad čez mejo lovišča,

je kljub temu predsednik naše LD takoj naslednji dan zjutraj, 20. jan., še pred zasledovanjem ranjenega prašiča, obvestil predsednika LD Artiče. Menim, da je tak dogovor med sosednjimi LD samo pozitiven, kajti le tako je možno ranjeno divjad kar najhitreje rešiti muk.

Med uplenjenimi petimi prašiči ni bilo svinje vodnice. Že pri prvem strelu oziroma pri terierjevem napadu se je ločila od krdela in mimo stojšča, brez strela nanjo, odšla v lovišče LD Podsreda. Naši lovci se torej niso pregrešili proti lovski etiki in lovski pravičnosti, saj so streljali samo po ozimcih.

Na drugem lovu je tovariš Černelič streljal samo z idealko, ne pa tudi s šibrami, kakor navaja pisec M. Ogorevc, ki na lovu ni bil navzoč, pač pa sta bili navzoči dve verodostojni priči, člana naše LD. Od idealke ranjenega prašiča so res, skladno z že omenjenim dogovorom, zasledovali v lovišče LD Artiče. Kljub temu pa so naslednji dan obvestili LD Artiče o vstopu v njeno lovišče. Toda sled ranjenega prašiča je vodila dalje v lovišče LD Pišce. Naši trije lovci so zato prenehali z zasledovanjem, izpraznili puške in šli po javni poti v vas Silovec do lovca Kosa ter ga obvestili, da je v njihovem lovišču ranjeni divji prašič. Ker se terier, zasledujoč prašiča, ni takoj vrnil, so morali počakati na psa in se potem z njim vrnili. Zopet si dovolim pripombo, da so ravnali pravilno, ker so preko lovca Kosa obvestili LD Pišce o ranjenem prašiču v njihovem lovišču. Ne vem pa, kakšne vrste kilometre pozna M. Ogorevc, saj jih je nameril kar 20, medtem ko so naši lovci šli za ranjenim prašičem čez mejo našega lovišča le okrog 3 km. Divji prašiči so v našem lovišču prehodna divjad, vendar nam na poljih povzročajo precejšnjo škodo, ki jo je treba plačevati. Ne oziraje se na to pa nam naš poslovnik glede lova na črnuhe predpisuje naslednje: Divji prašiči — svinje,

pujsi in merjasci — so pri nas zaščiteni od 1. februarja do 16. avgusta. Sprejeli smo tudi priporočilo LZ Posavje, da podaljšamo lovopust tej divjadi do 1. oktobra. Lovcu posamezniku sploh ni dovoljen lov na divje prašiče; morajo biti vsaj trije lovci. Uplenjene prašiče oddamo, tako smo oddali tudi vseh 5, ki smo jih uplenili 19. jan. 1969. Uplenitelju divjega prašiča pripada — enako kakor za kos srnjadi — le 20 din za odpremo na železniško postajo. Izjemno pa manjšega prašiča — če je večina članov na lovu — lahko med seboj razdelimo. Naša LD se zaveda, da divji prašič lahko na polju povzroči veliko škodo. Zato pomagamo kmetovalcem z raznimi zaščitnimi sredstvi (fenolin, strašila, žica za ograje itd.) in imamo z njimi sploh kar najboljše odnose. Kolikor ne poravnamo škode v denarju, se oškodovancem oddolžimo s kakim kosom uplenjene male divjadi. S tem v zvezi pripominjam, da imamo tudi velik stalež fazanov; letos smo jih spustili v lovišče 436!

Bralec naj sam presodi, ali sta bila lova na divje prašiče, ki ju kritizira M. Ogorevc, lovsko pravična in kakšen je sploh odnos naše lovske družine do te velike divjadi!

Alojz Ožbolt,
tajnik LD Videm

Kljunači

Oj, ti ptič, ki imaš v vsaki peruti trofejno suličico in si za nekatere lovce le sen, mi delaš največ veselja, odkar sem član zelene bratovščine! Sleherno leto, ko južni vetrovi naznanjajo težko pričakovano pomlad, grem s prijatelji na spomladanski prelet. Naše lovišče Ormož se večji del razprostira ob Dravi, obraščeno je z gostim grmičjem in zelo godi kljunačem. Na žalost je bil letos spomladanski prelet eden najslabših zadnjih let. Le tu pa tam se je pojavil kateri. Po mojem sta bila kriva zima in sneg, ki je ležal skoraj ves marec. Težko je ugotoviti, ka-

tero pot so si izbrali za svoje svatovanje.

Lanska pomlad, prav tako tudi jesen, sta bili bogati kljunačev. Ni lepšega lovskega doživetja, ko čakaš in opazuješ, kako se dan ovija v modrikasti plašč, ko ptički utihnejo s svojo večerno pesmico ter se tu pa tam oglasi fazan, preden se spravi k počitku. Ko stojiš na jasi in okoli tebe kukajo cvetoči zvončki iz zemlje, zaslišiš že od daleč cik-cik in kljunač prileti kakor blisk. Dostikrat mu dam samo pozdravne strele in se jezim, zakaj sem zgrešil, no, nazadnje mu pa zaželim srečno pot in srečno vrnitev jeseni. Lani sva imela s prijateljem Ivanom dosti uspeha na jesenskem preletu in to od 15. oktobra do 1. novembra. Navadno sem se postavil ob robu gozda. V prvem mraku prileti namreč kljunač iz gozda na njive, z razliko, da se jeseni ne oglašja, zjutraj rano se pa po isti poti vrača v gozd. Sredi novembra zapusti naše kraje. Jesensko čakanje prinaša več uspeha, ker jeseni kljunač leti počasneje in trofejne suličice hitreje pridejo za klobuk kakor spomladi. Kdor okusi enkrat lov na tega plemenitega ptiča, ga zagotovo ne opustiti več. Nestrpno pričakuje cvetočo pomlad kakor tudi rumeno, zlato jesen.

Ivan Kukec,
LD Ormož

To ni lovsko tovarištvo!

Najlepše in najsrečnejše ure njegovega življenja so bile tiste, ki jih je preživel v gozdu med divjadjo. Njegov dom leži na južnem pobočju najlepšega dela lovišča, na robu hribovske vasi. Veliki planinski travniki, njive, sadovnjaki, gozdovi in studenci v njih nudijo divjadi vse. Zato jo je tu veliko. Daleč naokrog je poznal vse srnjake, cele srnje družine in njene navade. Krepka srna tik njegovega doma je vsako leto vodila po dva mladiča. Od zgodnje pomladi je leto za

Foto Fr. Cvenkel: Nanos

Na Nanosu

Tone Ferkat

Nanos te vabi vrh gore,
med zelenje, ptičje petje
in planinsko cvetje.

V skalovju gamsi se
množe;
priroda poskrbela je za
vse.

Na vznožju Strane,
vasice male,
zeleni dvatisočletna tisa
zala.

Izpod nje studenček
žubori,
mimoidoči žejo si gasi.

Če si truden in zaspan,
skrbi Vojkova in Abram.
Z vrh Pleše pa lep

razgled
tja v pivški in vipavski
svet.

Proti Hrušici v skalovju
Predjamski grad,
njega obišče vsakdo rad.
Tam pod Javornikom
hotel »Kras« v Postojno
vabi vas, v zeleni gaj
in podzemski raj.

Na jugu je grad Prem,
kjer je Kette pesnil
vsem.

Pod Snežnikom je pa
Kalc.

Tam je Vilhar
skladal za nas.
Njegove pesmi lepe,
prirodne so...

»Čujte gore in bregovi,
da sinovi Slave smo!«

Vojkova — Vojkova koča
pri televizijskem stolpu na
Nanosu;
Abram — gostilna na Na-
nosu;
Pleša — goličava vrh Na-
nosa, kjer stoji televizijski
stolp;
Kalc — rojstni kraj sklada-
telja Miroslava Vilharja;
»Čujte gore...« — iz bese-
dila Vilharjeve pesni »Po
jezeru bliz' Triglava«.

letom opazoval srnjad, vedel za njena skrivališča in ležišča, katerih pa se je izogibal, da divjadi ne bi vznemirjal. Blizu takih krajev sta s prijateljem lovcem vrtala solnice. V osamljenih kozolcih pa je pozimi visela krma za divjad.

Prežet z lovskim idealizmom, ki ga je črpal tudi iz »Lovca« in druge literature, je z dušo in srcem zaživel tudi v svoji lovski družini. Kot njen tajnik je delal iskreno in požrtvovalno za razvoj lovske organizacije

in lovstva. Nikoli ni odklanjal dela, tudi namesto drugih je delal.

Nastopila je zlata jesen 1968. Prekrasen in najlepši letni čas, ko narava siplje svoje darove in lepoto na vse strani. Lepoto, ki je mnogi ne vidijo in ne razumejo, in ki se mora umikati v gozdove in hribe — ven iz mest. Umika se pred hruščem prometa, dimom tovarn, gnečo ljudi, slepečimi reklamami in vsakdanjo zlaganostjo »osrečujočega« mestnega življenja.

Na dan prve jesenske brakede so se zbrali lovci, da bi bili tudi oni deležni darov prelepe jeseni. Lovovodja daje navodila, še posebno opozarja na pravilno ravnanje z orožjem. To je nujno, zlasti še pri nas zaradi navade, ker streljajo tudi gonjači — brakirji.

Psi dvignejo zajca. Pade prvi strel, zgreši. Zajec odskoči, menja smer in beži dalje čez rob. Padeta drugi in tretji strel. Nekdo zavpije, da je obstreljen; šibro je dobil v glavo, zarila se

mu je poševno daleč pod kožo. Z obeh bližnjih stojišč prihitita k njemu lovca. Ranjenec mora takoj k zdravniku, nekdo ga spremelja.

Lovci gredo na zbirališče, kjer je pregled orožja. Ugotove, da sta streljala samo dva lovca. Zadeva je precej jasna. Nihče ne sprašuje več. Po splošnem mnenju stvar ni preveč resna in lov se nadaljuje.

Resna pa je stvar postala potem v vaški gostilni, ko krivec ni hotel priznati usodnega strela, ki je zadel lovca. Zatajil ga je, da bi se izognil morebitnim nevspečnostim. Dejal je, da je ustrelil samo zajca. Ker ni priznal, sta bila osumljena oba, ki sta streljala. Eden seveda po nedolžnem. Ta se je rotil, pa ni dosti pomagalo. Predlagal je pregled terena na kraju nesreče, toda sedaj je bila že noč. Lovovodja in starešina družine sta pregled izvršila naslednje jutro. Našla sta jasne dokaze in sklicano je bilo disciplinsko razsodišče. Ponovno so vsi pregledali teren in dobili mnoge dokaze. Krivec je bil izključen iz LD, občni zbor pa ga je sprejel nazaj oz. je zavrnil izključitev. Na občnem zboru je nastal mučen položaj. Vsi, ki so si tedaj ogledali kraj nesreče, so bili trdno prepričani, da so našli dovolj dokazov in pravega krivca. Le-ta pa je imel sedaj nekaj gostobesednih zagovornikov »izkušenih lovcev«, ki so ga na občnem zboru zagovarjali.

Z zarikanjem krivde pa je ostal sum tudi na drugem članu lovcu, na nedolžnem, proti kateremu ni niti najmanjšega dokaza. Tudi če ne bi bilo proti pravemu krivcu nobenih dokazov, vesta osumljenca sama popolnoma točno, kdo je kriv in kdo nedolžen. Toda nedolžni se ne more rešiti suma. Edino krivec ga lahko reši, edino on bi lahko popravil strašno krivico, ki jo dela nedolžnemu. Toda ostaja brez poštenja, brez vesti, brez tovariškega odnosa. On mogoče ne ve, kako je po nedolžnem osumljenemu. Pega ne more razumeti drug kakor tisti, ki je to sam poskusil. Biti po nedolžnem

kriv je stokrat huje, kot priznati nekaj, kar se je zgodilo po nesreči in se lahko zgodi slehernemu. Valiti krivdo na nedolžnega je največja krivica. Obstreljeni je že zdavnaj zacelil svojo rano, a rana krivičnega suma ostaja sveža, nikoli pozabljena.

S. Planinski

Vprašanja – odgovori

Še o zaščitenež živalih

Vprašanje:

Po odločbi o zavarovanju redke favne (Ur. list LRS, 29/51) so zaščiteni: želva sklednica (*Emys orbicularis*), vsi jamski členonožci in mehkužci, človeška ribica (*Proteus anguinus*), planinski kozliček (*Rosalia alpina*), orjaški krešič (*Procerus gigas*), metulj apolon (*Parnassius apollo*).

Členonožce in mehkužce ter človeško ribico nam je predstavil v »Lovcu«, št. 3/1970, str. 8, dr. B. Sket.

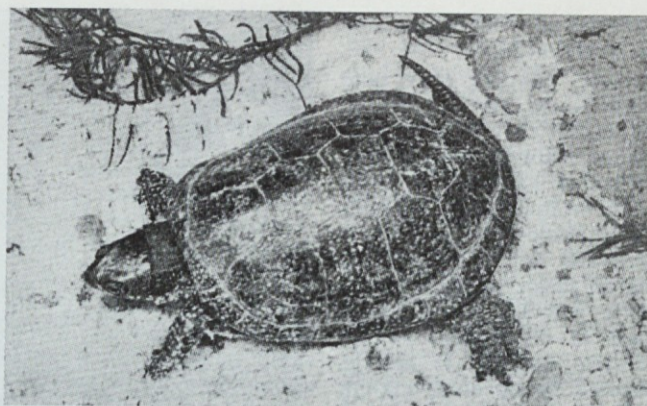
Prosim, da nam opišete še želvo sklednico, planinskega kozlička, orjaškega krešiča in metulja apolona.

P. Z.

Odgovor:

Sklednica ali evropska močvirska želva (*Emys orbicularis*)

spada med najboljše družino želv sklednic ali močvirskih želv (*Emyidae*). Njen oklep je dolg 26 do 30 cm, rep pa 8 cm. Gladek hrbtni oklep je črno zelen do črn ter posejan z drobnimi rumenkastimi pikicami. Trebušni oklep pa je umazano rumen ter nepravilno in zabrisano rjavo lisast. Med vsemi želvami sega sklednica najdlje na sever, saj bi jo našli celo v Severni Nemčiji; sicer pa se širi njena domovina od severozahodne Afrike pre-

Evropska močvirska želva

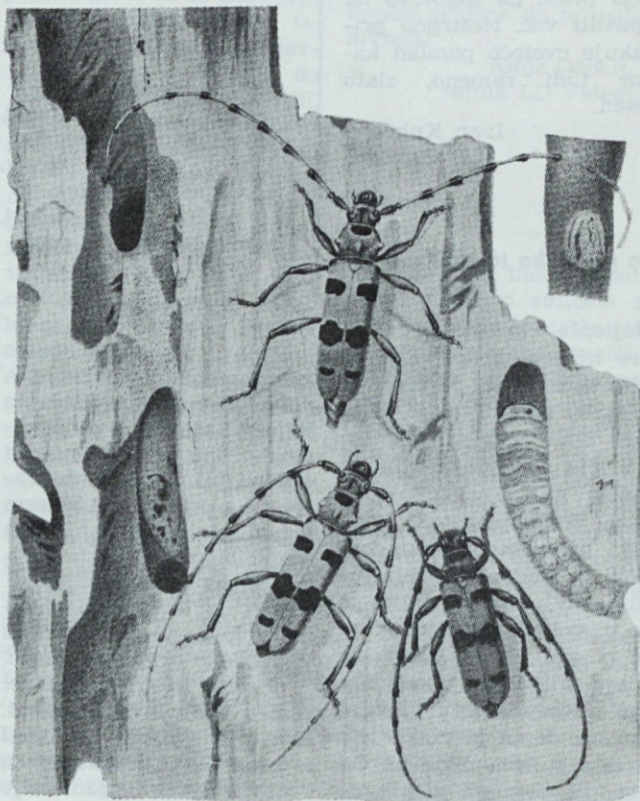
ko srednje in južne Evrope vse tja do zahodnoazijskih rek in močvirij. V Sloveniji je precej redka, v drugih naših republikah pa pogostnejša. Redka je tudi na Ljubljanskem barju. Valvazor piše, da je bilo še v drugi polovici sedemnajstega stoletja na Barju toliko sklednic, da so jih kmetje v koših nosili na trg. Z osuševanjem pa se je začel življenjski prostor tudi sklednici krčiti in lahko se zgodi, da bo na Barju popolnoma izumrla. Sklednica

je zelo navezana na vodno okolje; njena glavna hrana so dvoživke, manjše ribe, vodne žuželke, polži pa tudi nekaj rastlinske hrane si privoščijo. Sklednica je zelo plašna, na kopno pa pride le, če je popolnoma nemotena.

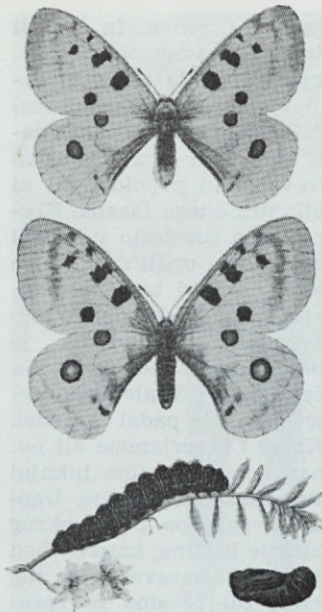
Planinski kozliček (*Rosalia alpina*)

Med dokaj obsežno družino hroščev kozličev ali rogičev (*Cerambycidae*), z okoli

Planinski kozlički, ličinka in kotišča

17 000 doslej znanimi vrstami, spada planinski kozliček. Zleknjeno telo, dolge noge in zelo dolge, tanke tipalnice, ki so pri nekaterih vrstah celo nekajkrat daljše od telesa, so značilnosti te družine. Večina predstavnikov je srednje velikih, mednje spada tudi planinski kozliček, najbrž najboljši predstavnik te družine v Evropi. Res je lep s svojim modro sivimi pokrovkami, s tremi pari različno velikih, žametno črnih lis na njih. Take sive in črne, so tudi tipalnice. Domovina tega lepega hrošča so srednja in južna evropska gorovja; najljubše so mu višine od 600 do 1200 m. Navezan je na bukovе gozdove, kajti njegove ličinke se razvijajo najraje v starih, trhljih bukovih deblih.

Apolon; zgoraj samec, spodaj samica, gosenica in buba (precej zmanjšano)

Orjaški krešič (*Procerus gigas*)

Ena največjih družin med hrošči so brez dvoma krešiči ali brzci (*Carabidae*) s svojimi 24 000 doslej opisanimi vrstami, katerih večina živi v zmerno toplem pasu. To so urni roparski hrošči z močnimi nogami. Telesna velikost niha med 2 mm in več kot 5 cm. Naš največji brzec pa je zaščiteni črni orjaški krešič, ki zraste do 53 mm. Kot velika večina krešičev ima tudi orjaški krešič najraje živo mesno hrano: deževnike, gosenice, zlasti mu teknejo gosenice, Sicer se pa tudi sadja ne izogiba. Najljubši so mu travnati, grmičasti in gozdni kraški predeli.

Apolon (*Parnassius apollo*)

Med naše najlepše in največje metulje dnevnikе spadajo lastavičarji (*Papilionidae*) in eni njihovih najlepših predstavnikov so apoloni (rod *Paranassius*). Apoloni nimajo repatih izrastkov na zadnjih krilih, kakršne ima npr. lastavičar; njihova krila so navadno bela s črno ali sivo risbo in rdečimi, črno obrobljenimi očesci na zadnjih krilih. Luskice na krilih so sorazmerno redke. Najbolj znan

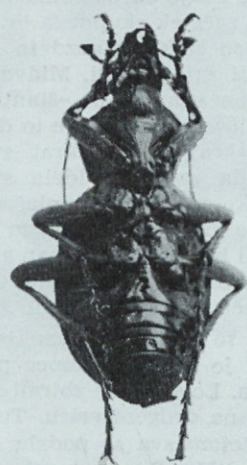

Foto M. Mikec: Orjaški krešič z zgornje in spodnje strani, v naravni velikosti

predstavnik tega lepega, večinoma v gorah živečega rodu je gorski apolon (*Parnassius apollo*). Gorski svet nad gozdno mejo na višini 1600 do 1800 m mu je najbolj všeč; njegov obstoj pa je povezan na belo homulico (*Sedum alba*), s katero se hrani njegova žametno črna, z modrimi bradavicami in oranžno lisasta gosenica. Na ugodnih mestih je ta metulj še pogosten, drugod pa postaja vse redkejši. Včasih je bil apolon na ugodnih mestih evropskega sredogorja zelo pogosten; s spreminjanjem okolja pa postaja vse bolj redek, ponekod je že povsem izumrl.

Dr. Anton Polenec

Fotoamater

Fazan

Poleg zajca in srnjadi je fazan najbolj znana in številna naša divjad. Doma je iz Azije. Današnji naš fazan je izoblikovan iz treh fazanjih ras:

1. Navadni fazan, *Phasianus colchicus colchicus*, je brez belega ovratnika, se drži enega kraja, najraje gozda. Sam sem ga opazoval in slišal v gozdičku, bil je bolj sam zase in če se je moral umakniti, je to naredil potihoma. Ime mu je dala njegova domovina ob Črnem morju, starogrška kolonija Kolhida.
2. Fazan grivnjač, *Phasianus colchicus torquatus*, ima širok sklenjen bel ovratnik in se rad drži na polju.
3. Mongolski fazan, *Ph. c. mongolicus*, ima nesklenjen ozek bel obroček na vratu. Ne izhaja pa iz Mongolije, kako bi sklepali po imenu, temveč iz Turkeстана in kitajske province Kuldže. Neznatno je na nastanek »našega« fazana vplival še japonski fazan, *Ph. versicolor*, ki je temnejši, lepo prelivajočih se barv, brez

belega ovratnika, zelo občutljiv in se rad drži gozda. Vsi fazani so bili prinešeni v srednjo in zahodno Evropo in je sedanji fazan, ki torej ni domorodec, razširjen dandanes po vsej Evropi, razen na Škotskem, Finskem in Švedskem. Pri nas sta dva fazana, navadni in grivnjač, ki ima zaradi križanja različno širok bel sklenjen ali nesklenjen ovratnik. Je večji in borbenejši, zato navadnega izpodriva. Pretežno je križan z mongolskim in se rad seli in potepa. Iz tega ozira je navadni fazan bolj zelen, ker se drži kraja. Po mojem opazovanju pa je grivnjač bolj družaben, se drži v kitah, a večji pretepač. Navadni fazan s svojimi samicami je bolj zase po gozdičkih. Petelini grivnjači se srdito pretepajo tudi izven paritvenega časa. Življenjsko okolje fazana so polja, prepletena z gozdiči, gaji in vodnimi tokovi, kjer najde tudi obilo živalske hrane. Ker pobira polju škodljiv mrčes (kolodradski hrošč), je poljedelstvu koristen. Na žitnih posevkih ne dela občutne škode, pač pa na koruzi, zlasti pa v vinogradih na grozdju. Ker je doma iz toplih krajev, potrebuje pozimi človeško pomoč v prehrani. Fazan ima več samic. Če je teh premalo, nadleguje vdaleč fazanke in moti valjenje. V času parjenja — v marcu — se petelini srdito bojujejo za samice in okoliš. Samica znese aprila, maja 2—16 jajc in vali v gnezdu na tleh 23 do 25 dni. Včasih znese v eno gnezdo več fazank tudi do 30 jajc. Če prvo gnezdo propade, naredi samica v juniju drugo z manj jajci ali celo tretje v juliju, iz katerega pa mladiči zaradi prekasne godnosti navadno propadejo. Samec se za gnezditev ne meni. Letni prirastek iz enega gnezda so povprečno 3 do 4 fazani, kar je več kakor pri zajcu, ker so fazani zaradi prenočevanja na drevju varnejši pred štirinožnimi zalezovalci. Fazan je med najpomembnejšo našo divjvo perjadjo, ker se da uspešno umetno gojiti. Zato mu velja velika gojitelvena pozornost z zimskim

Fazan grivnjač

V bojnem razpoloženju

krmljenjem, zatiranjem roparic, vzdrževanjem zavetij (remiz) in s stalnim nadzorom lovišča. Pri odstrelu, trdijo, da je treba držati razmerje petelin:kokoš = 1:4-6. Nekateri trdijo, da samic ni nikoli preveč in zato naj bi jih ne streljali. Biološka gojitev se s tem ne strinja. Lov na fazana je zelo privlačen, ki pa zahteva izurjenega strelca, ker ga streljamo le v letu. Lovec fotoamater in fotograf imata vsekakor prednost, ker lahko »streljata« na fazana ali fazanko tudi na tleh in njun lov ne pozna lovopusta.

Ivo Božič

Mladi pišejo

Fazan v lisičji luknji

Bilo je nekega jesenskega dne, pozno popoldne. Prišel je lovec iz sosednje vasi ter prosil očeta, da bi šla pogledat za fazani. Oče je bil navdušen. Takoj se mu je pridružil. Tudi nama z bratom je poigralo srce, kajti bila sva prepričana, da bova smela zraven. Oče je pomislil in dejal, češ naj

greva še midva. In krenili smo. Šli smo ob potoku, kjer je velika trava in grmovje. Tam se navadno združujejo fazani. Preluknjali smo vsak grm, vsak šop trave, a to popoldne tu ni bilo niti enega fazana. Krenili smo čez cesto v bližnji gozd, kajti upali smo, da se nam bo vsaj tam nasmehnila sreča. Hodili smo razkropljeno. Nenadoma je pred nami zletel fazan. In že je počilo. Vsulo se je perje. Fazan je padel in padel. Kam? Če verjamate ali ne: naravnost v lisičjo luknjo! Pač takšno naključje. Ugotovili smo po perju okrog bližnje lisičine, katere vhod je držal naravnost v tla. »Kaj zdaj?« smo se vprašali. Zadeva je bila namreč takšna, da je fazan zdrknil še nekaj metrov navzdol po lisičji luknji. Ker je bilo že precej temno, smo šli domov po baterijo in rovnico. Začeli smo kopati in na vso srečo izkopal fazana. Dobro, da lisice ni bilo doma. Požrla bi ga in potem sanjala, da je v Indiji Koromandiji, kjer da lovci lisice gostijo z ustreljenimi in pečenimi fazani. Velik fazan je bil lovcu iz sosednje vasi tako všeč, da smo mu ga z veseljem podarili.

Majda Merkač,
Brda pri Slovenj Gradcu

Moj prvi plen

Že se je zaslišal glas roga, ki je nekje od daleč naznanjal začetek skupnega lova. Psi so stekli v gozd in že iskali zajčje sledi. Midva z očetom sva bila na »štantu« številka 11. Morda je to dober kraj, toda takrat sva čakala zaman. Videla sva veliko srn, ki so preplašeno tekle mimo naju, a zajca ni in ni hotelo biti. Zaman sva prisluškovala in čakala. Od daleč so se slišali strelji.

Ura se je bližala dvanajsti. Rog je zaznanil konec pogona. Lovci so se zbirali na jasi na drugem griču. Tudi z očetom sva se podala na zbirališče. Ko sva prišla na križišče treh gozdnih poti, sva se malo ustavila in pogledala naokrog. Po stezi jo

je tako moško sekal precej velik maček. Skrila sva se za drevo, ker je bil videti zelo plašen. Toda videl naju je in jo hitro ubral po stezi navzgor med velike skale. Šla sva za njim. Poklicala sva psa in skupaj smo ga iskali. Dolgo smo hodili sem ter tja med skalami, vendar ga nikjer ni bilo videti. Kar naenkrat pa pes zacvili ter zalaja in maček je že čepel na smreki. Oče je napolnil puško in jo dal meni ter rekel: »Zdaj pa le dobro pomeri.« Vzela sem puško in pomerila, toda — nič. Oklestila sem le vejo pod mačkom. Še enkrat pomerim in maček je padel na tla. Še malo je pobrcal, pa je bilo po njem. Pes ga je zgrabil in odšli smo. Vesela sem bila, kakor tudi oče, da sem ga ustrelila. Maček je domača žival, zato je njegovo mesto doma in okrog hiše, ne pa da se klati daleč proč po gozdu in lovi mlade zajce in drugo divjad.

Mirica Slabe,
Podlipa, Vrhnika

Lovska organizacija

Letna konferenca LZ Postojna

V soboto, 29. avgusta, je bila letna konferenca Lovske zveze Postojna, ki je ob prehodu na dveletno mandatno dobo nadomestek za občni zbor.

Iz poročila predsednika Zveze Franca Bittnerja je bila razvidna dejavnost lovskih družin in same Lovske zveze Postojna. Ta dejavnost je dokaj pestra in razgibana, kakor so različna lovišča tega področja z medvedi, jelenjadjo, srnjadjo gamsi in malo divjadjo.

Pri gospodarjenju z veliko divjadjo se kot najuspešnejša oblika vse bolj uvaja in utrjuje bazensko gospodarjenje. Že iz enostavnih gospodarskih izračunanj ne-

katerih lovskih družin so vidni zadovoljivi gospodarski uspehi, vendar bi natančnejše rezultate pokazalo enotnejše gospodarsko-finančno poslovanje lovskih družin. Zato je bilo sklenjeno pristojnim organom Lovske zveze Slovenije predlagati, da poleg predlogov za izboljšanje strokovne kronike in evidence pripravijo enotna navodila in tiskovine za gospodarsko-finančno poslovanje lovskih družin.

Pomembna ugotovitev razprave je bila tudi, da je treba tudi v bodoče utrjevati načelo doslednega vnovčevanja uplenjene divjadi po tržnih cenah, event. bonitete lovcev pa morajo sloneti edino na realni vrednosti njihovega vloženega dela.

Posebno poglavje predstavlja prava ekspanzija srnjadi v primorskih loviščih, obenem pa ugotavljajo občuten padec kvalitete. Težave pri gospodarjenju s srnjadjo predstavljajo neenaki gojivni kriteriji posameznih lovskih družin in pomanjkljivo strokovno znanje članov. V bodoče bo morala zveza posvetiti več dela kot doslej za odpravo teh slabosti.

Konferenca je ocenila gospodarjenje LD Prem kot nezadovoljivo in sklenila, da bo v sodelovanju s pristojno občinsko skupščino Ilirska Bistrica skušala najti ustrezno rešitev. Soglasno sta bila sprejeta zaključni račun in proračun Zveze.

Končno je predsednik podelil nekaterim aktivnim članom upravnega odbora odlikovanja, s katerimi jih je odlikovala Lovska zveza Slovenije.

Konferenca je potekla v delovnem vzdušju. Enotno sprejeta stališča in razprava pa so dokaz, da Lovska zveza Postojna uspešno opravlja svoje naloge.

B. Krže

Foto R. Pogorevc: Po tekmovanju v Rečici pri Laškem: (z leve) Tone Križanič, vodja drugo uvrščene ekipe LD Cigonca, Jože Kuntarič, predsednik LZ Celje, Miha Horjak, vodja prvo uvrščene ekipe LD Rečica, dr. Jurij Pesjak, vodja tretje uvrščene ekipe LD Boštanj

go leto organizirala lovsko strelsko tekmovanje v spomin Cirila Vezjaka, mnogo prerano umrlega lovskega tovariša, organizatorja, aktivista in pobornika naprednih idej v lovski organizaciji.

Tekmovanje je prirejeno tako, da tekmovalce čimbolj

približa dejanskim razmeram v naravi na lovu. So štiri tekmovalne discipline: kombinirano streljanje z risanico in šibrenico. Tekmovalni prostori so v okolju, da se tekmovalec počuti kakor na stojšiču, na lovu. Discipline obsegajo:

10 umetnih golobov — šibre,

3 bežeče zajce — šibre, 30 mm,

10 strelcev na tarčo srnjaka — MK puška, 50 m, 5 bežečih merjascev — MK puška, 50 m.

Lovske družine tekmujejo s tričlanskimi ekipami. Ekipa z najvišjim številom točk prejme prehodni kristalni

Foto R. Pogorevc: Starešina LD Rečica Peter Hrastelj (z očali) čaka, da izroči nagrade

Strelsko tekmovanje — memorial Cirila Vezjaka

V Rečici pri Laškem je Lovska zveza Celje v sodelovanju z LD Rečica že dru-

Pokal, izdelek steklarske šole v Rogaški Slatini

pokal, poleg tega pa v trajno last še manjši kristalni pokal. Enake pokale prejmeta v trajno last še drugo in tretje uvrščeni ekipi.

Vsako leto se okrog prehodnega pokala prišije svilen trak, na katerem je uvezena letnica in ime zmagovite ekipe.

Vsi pokali so bogato gravirani z lovskimi motivi, izdelek steklarske šole v Rogaški Slatini.

Za posameznike pripravita organizatorja številne praktične nagrade. Letos jih je bilo kar 30, v skupni vrednosti preko 5500 dinarjev. Tudi letos je bila prva nagrada lovška puška brezpetelinka. Nadaljnje nagrade pa: daljnogled, strelni daljnogled, dve avionski vozovnici za polet z Brnika v Dubrovnik in nazaj, dva

šotora trojčka, blago za lovske obleke, lovske pelerine, lovski čevlji, tri umetniške slike, odstrelne dovolilnice in drugo.

Vsem, ki so prispevali tako bogate nagrade in nam s finančnimi sredstvi omogočili izvedbo tekmovanja, se tudi s tega mesta najiskrenejše zahvaljujemo.

Uspehi:

Ekipe LD:

Tekmovalo je 18 ekip. Ekipa je mogla zbrati največ 840 točk.

1. Rečica pri Laškem I — 666 točk;
2. Cigonca — 630 točk;
3. Boštanj — 622 točk;
4. Slovenske Konjice I — 619 točk;
5. Ptuj — 582 točk;
6. Laško I. — 551 točk;

7. Dobrna — 492 točk;
8. Loče — 486 točk;
9. Slovenske Konjice II — 469 točk;
10. Žalec 465 — točk.

Posamezniki:

1. Vinko Lavrinc, Rečica pri Laškem — 251 točk;
2. Vlado Keber, Slovenske Konjice — 245 točk;
3. Samo dr. Pečar, Rečica pri Laškem — 240 točk;
4. Franc Pavlovič, Boštanj — 238 točk;
5. Sandi Pan, Dobrna — 218 točk;
6. Tone Križanič, Cigonca — 218 točk;
7. Mirko Kruljc, Cigonca — 215 točk;
8. Vlado Zupančič, Ptuj — 206 točk;
9. Vitko Matek, Laško — 202 točki;
10. Jože Paj, Laško — 202 točki.

Poleg zgoraj navedenih tekmovalcev so izpolnili pogoje za prejem Znaka dobrega strelca še naslednji tekmovalci:

Jože Janežič, Slavko Jerenko, Miha Horjak, dr. Jurij Pesjak, Ivan Samec, Alojz Mihev, Karel Bezenšek, Karel Voršnik, Boris Planinc, Franc Jerebinšek, Rudi Rakuša, Martin Maček, Franc Kramarič, Alojz Kranjc.

Podeljene so bile 4 zlate, 7 srebrnih in 13 bronastih Znakov dobrega strelca. Tudi za zadnje uvrščenega tekmovalca je bilo poskrbljeno, v šaljivi obliki. Ob streljanju pušk je prejel v dar domačo kožo, z zlato pobarvanimi rogovi in rdeče »manikiranimi« parkeljci. Smeha je bilo dovolj. Srečni dobitnik je bil Milan Čmak iz Žalca, ki je zbral samo 113 točk. Pač »nesrečna« številka.

Tekmo je sodil republiški sodnik Anton Gosak iz Slovenskih Konjic.

Iz rezultatov je razvidno, da so nekateri renomirani strelci zasedli nižja mesta, kakor jih sicer dosegaajo na modernih streliščih. Na tekmovanju v Rečici pri Laškem bodo tudi v bodoče dosegali vrhnja mesta tisti tekmovalci, ki imajo veliko strelskih izkušenj pri praktičnem lovu.

Žal smo vabilo za udeležbo prepozno poslali uredniku,

da bi ga objavil v avgustovi številki našega glasila. Tisti, ki se želite udeležiti tega zanimivega tekmovanja prihodnje leto, ste že sedaj iskreno vabljeni.

J. Kuntarič

Družinsko strelsko tekmovanje na umetne golobe

Lovska družina Zabukovje pri Sevnici je v nedeljo, 16. avgusta, pri vasi Mrzla planina priredila strelsko tekmovanje na umetne golobe.

Nastopilo je 25 članov, v petih ekipah po pet tekmovalcev. Najboljša je bila druga ekipa. Tekmovalna komisija je priznala prvo mesto članu LD Zabukovje Francu Racmanu, ker je dosegel vseh pet zadetkov. Karel Kranjc in Janko Žvegljč sta imela po štiri zadetke; po medsebojnem tekmovanju je drugo mesto pripadlo tajniku LD Zabukovje Karlu Kranjcu. Po končanem tekmovanju so prvim trem podelili diplome. LD Zabukovje je posebno ponosna na uspehe nekaterih mlajših članov. Izven konkurence so namreč streljali tudi mladinci, ki so pokazali zelo pozitivne uspehe v strelskem športu.

K. Zorko

LD Senožeče odprla lovsko kočo in razvila lovski prapor

Več ko 2000 lovcev, lovskih prijateljev in ljubiteljev narave s Krasa, predvsem iz okolice Senožeč in Pivke, se je 26. julija popoldne zbralo v Jelenjah pri Lažah. Tišino prijetne doline med Vremščico in Nanosom, kjer domujeta vitki srnjak in mogočni jelen, je za nekaj časa zmotil hrup avtomobilskih motorjev, poskočni zvoki harmonike in lovski rog. Kajti bil je praznik. Praznik vseh tistih, ki so tri mesece ob sobotah in nedeljah pa tudi v vseh prostih dnevih in popoldnevih vihteli krampe in zasajali lopate v kamnito kraško

zemljo in gradili, da je zrasel nov dom, ki bo še bolj utrdil tovarištvo med lovci in vezi s kmeti ter drugimi okoličani.

Lovska koč, dom, skrita želja vseh senožeških lovcev, se je ob 25-letnici lovske družine uresničila. Po zaslugi 30 članov, ki je vložilo nad 2000 ur prostovoljnega dela — in s pomočjo domačinov iz bližnje vasi Laže — je v pičlih treh mesecih zrasla lovska koč, ki je ponos vseh lovcev. Pokazalo se je, da take delovne akcije lovce med seboj še bolj povezujejo, razvijajo lovsko tovarištvo, krepijo lovsko organizacijo ter sodelovanje s kmeti, ki je žal v zadnjem času v marsikateri lovski družini zaradi škode od divjadi, zrahljano.

Slavje, ki so ga s svojo prisotnostjo počastili predsedniki LZ Slovenije Rado Pehaček, predsednik LZ Postojna Franc Bittner, podpredsednik SO Sežana Rudi Kodrič, narodni heroj Albert Gruden-Blisk, kurirji karavle P-3, ki je med NOB taborila v bližini sedanje koč in predstavniki lovskih družin Vipavske, Notranjske in Krasa, je ob 15. uri naznanil lovski rog. Po pozdravnem govoru staršine LD Senožče je zbranim lovcom in drugim udeležencem spregovoril predsednik LZ Postojna Franc Bittner, ki je tudi razvil lovski prapor, na katerega so pripeli svoje spominske trakove predstavniki: LZ Postojna, LD »Tilmav« Vreme, LD »Vojkovo« Podnanos, LD Hrenovice, LD »Dolce« Komen in LD »Jezero« Komen.

Zlate žebličke so za lovski prapor darovale: LD »Videž« Kozina, LD »Slavnik« Materija, LD »Tabor« Sežana, LD »Gaber« Divača in LD »Raša« Štorje. Srebrni spominski žebliček je darovala LD Vrabče.

Poleg lovskih družin je darovalo zlate žebličke tudi 30 članov LD Senožče in 5 inozemskih lovcev, dva člana LD Senožče pa sta prispevala srebrna žeblička.

Od pokrovitelja prireditve, predsednika LZ Postojna, je prevzel lovski prapor praporščak Jakob Porta, so-

Foto F. Čehovin: Predsednik LZS Rado Pehaček odpira lovsko koč LD Senožče

ustanovitelj LD Senožče, ki mu je s tem LD ob njegovi 70-letnici za dolgoletno nesebično skrb za divjad izkazala priznanje.

Po kratkem pozdravnem nagovoru, v katerem je poudaril pomen utrjevanja lovske organizacije za razvoj lovstva v Sloveniji, je predsednik LZ Slovenije Rado Pehaček odprl lovsko koč in podaril v imenu LZ Slovenije LD Senožče sliko maršala Tita, barvni lovski

motiv, ter zaželel, da se v koč, ampak vsi tisti, ki sta jim divjad in narava pri srcu. Ta koč pa ni zgolj lovski objekt, saj nosi ime po prvem partizanskem borcu in aktivistu s tega področja, ki je med NOB tam taboril in tudi padel v neposredni bližini koč, Niku Šturmu-Tarzanu. Zato je koč v nekem smislu tudi spomenik temu nesebičnemu borcu in pomeni oddol-

žitev njegovemu spominu. Toplo zahvalo smo predvsem dolžni vsem članom LD Senožče, ki so s svojim delom največ doprinesli za dograditev lovske koč. Dalje smo dolžni zahvalo prebivalcem vasi Laže za pomoč, sodelovanje in razumevanje, ter že prej navednim lovskim družinam, lovski zvezi in posameznim lovcom za prispevke za lovski prapor.

Andrej Franetič

Foto F. Čehovin: Po slavnosti v Jelenjah pri Lažah

Odlikovanja

Upravni in izvršni odbor Lovske zveze Slovenije sta na predlog lovskih društev, področnih lovskih zvez ter vzgojno-propagandne komisije LZS na svojih sejah v času od 1. 11. 1969 do 1. 9. 1970 odlikovala več zaslužnih lovcev.

Odlikovani so bili:

z redom za lovske zasluge I. stopnje:

Edvard Kardelj, dr. Marjan Breclj — ZLD Ljubljana, Cene Beznik, Milan Koprivec — LZ Gorenjska, Vekoslav Španger — LZ Ljutomer, Franc Bittner — LZ Postojna, Stanko Dolanc — LZ Zasavje;

z redom za lovske zasluge II. stopnje:

Franc Košir — LZ Bela krajina, Anton Jureš — LZ Celje, Jože Farič, Alojz Baligač — LZ Gornja Radgona, Venčeslav Straus — LZ Idrija, Milan Babšek, Matija Božič — ZLD Ljubljana, Alojz Jureš, Janko Ivanjšič, Rudi Tomažič — LZ Ljutomer, Franc Lipko — LZ Maribor, Ivan Mercina, Stane Šega, Janez Gregorič — LZ Notranjska, Franc Zupan, Franc Marinčič, Radoslav Dolgan, Franc Derenčin — LZ Postojna, Jože Zrim, Zoltan Perš, Franc Lanšček — LZ Prekmurje, Konrad Vela, Drago Klobučar, Alojz Hlupič, Zvonko Predan — ZLD Ptuj, Franc Jenčič — LZ Zasavje, Julij Koder, Teodor Drenig — Kinološka zveza Slovenije.

Vzgojno-propagandna komisija LZS je podelila v času od 1. 11. 1969 do 1. 9. 1970 **znak za lovske zasluge** več lovcem.

Iz lovskih zvez so bili odlikovani:

LZ Bela krajina:

Milivoj Kvas, Franc Moravec;

LZ Celje:

Anton Kortnik, Anton Trogar, Anton Verbančič, Franc Omerzo, Adolf Gračner, Alojz Anderluh, Anton Ambrož, Franc Krajnc, Cvetko Doplihar, dr. Albin Kogovšek, Drago Vilendečič, Anton Mlakar st., Jože Podkoritnik, Stane Glavnik, Svetozar Korbar, Rudi Žugelj, Stane Pahole, Franc Pajenk, Pavel Ravnjak, Jože Grašič, Franc Petek, Franc Mernik, Franc Krajšek, Ivo Suligoj;

LZ Gorenjska:

Janez Zupan, Anton Golmajer, Milan Zupan, Slavko Vrabič, Vinko Rakovec, Jože Pogačar, Ivan Kralj;

LZ Gorica:

Anton Šturm, Stojan Pahor, Albin Ukmar, Ado Lovrenšič, Franc Istenič, Alojz Maurič, Franc Černuta, Pavel Kogoj, Branko Rot, Jože Smrekar, Alfred Gruđen, Evstahij Kraljič, Ivan Marušič, Zdravko Bašin;

LZ Gornja Radgona:

Franc Marholt, Feliks Domanjko, Miran Brence, Franc Novak, Hinko Rajšp, Ignac Pfajler, Franc Sommer, Živko Glogovec, Franc Rožman, Jože Novak, Oskar Šmid, Rudi Duh, Karel Kozar, Franc Kaučič, Boris Žurman, Franc Fras, Stanko Rojko, Ivan Žnidarič, Ivan Klemenčič, Jakob Vajs, Ivan Rantaša, Franc Dunaj, Franc Bratuša;

LZ Idrija:

Rafael Kobal, Alojz Pelhan, Adalbert Golob, Edvard Bogataj, Valentin Brus, Ludvik Majnik, Rafael Carl, Jože Rupnik, Lado Filipič, Alojz Klavžar, Franc Habe, Franc Rupnik;

LZ Kočevje:

Anton Andoljšek, Anton Šobar, Andrej Klemenc, Alojz Češarek, Ciril Jasenc, Maks Šteblaj;

ZLD Ljubljana:

Alojz Fabjan, Alojz Kocjan, Peter Vrhunc, Jože Zumer, Jože Hočevar, Franc Kralj, Ciril Štrubelj, Jaka Štrubelj, Alojz Žitnik, Janez Pernat, Franc Zunko, Avgust Rode, Venčeslav Rode, Miloš Kosec, Ivo Kralj, Janez Dolšina, Rudolf Verbič, Franc Zupančič, Edo Grabrijan, Jože Zadnikar, Jakob Škraba, Albin Vidmar, Danijel Čuk, Anton Kovačič, Anton Kušar, dr. France Kovič, Danilo Šolar, Janez Gubanc, Drago Hočevar, Jože Kavčič, Alojz Maček, Vid Gradšar, Jože Škraba, Rudolf Kukovic, Janko Praprotnik, Bogo Omahen, Janez Nograšek, Silvo Hribar, Franc Grilc, Franc Gosar, Jože Volmut;

LZ Ljutomer:

Alojz Vebarič, Stanko Karba, Ferdo Pihlar, Štefan Galenko, Feliks Kardinar, Slavko Lovrenčič, Janko Magdič, Joško Kovačič, Franc Tarča;

LZ Maribor:

Franc Trčak, Vlado Fliser, Srečko Mravljak, Simon Burjak, Franc Puc, Albin Fortin, Ivan Fajmut, Filip Kordež, Jože Jager, Miran Kolšek, Zlatko Gojčič, Jože Petrovič, Lovrenc Forneci, Jože Vračko, Ivan Črnko, Ivan Švarc, Alojz Burjak;

LZ Notranjska:

Jože Janež, Franc Urh, Anton Vesel, Anton Mestnik, Milan Janež, Franjo Knavs, Jože Almajer, Janez Mihelčič, Jože Gorše, Jože Vidmar, Janez Levec, Jože Baraga, Jože Klančar, Janko Pirman, Jože Meden, Gvido Kozlovič, Vinko Sušteršič, Miro Kržič, Anton Hrvatini, Janez Borštnik, Franc Kočevar, Jože Šivec, Anton Kraševc, Jože Mihevc, Anton Kranjc, Martin Petan, Jože Mele, Franc Grbec, Jože Pucelj, Davorin Kogej, Jože Jernejčič, Henrik Stražišar, Anton Gnezda, Adolf Beber, Jože Ivančič, Franci Strle, Dane Baraga, Ivan Škrbec, Ludvik Srpan, Anton Hace, Ivan Petrič;

LZ Novo mesto:

Jože Kresal, Anton Smolič, Vile Udovič, Janez Udovič, Franc Jarc, Ivan Plut, Karel Plut, Alojz Vojščak, Ferdinand Zupančič, Anton Zefran, Franc Rangus, Ivan Mikec, Alojz Kastelic, Jože Franko;

LZ Postojna:

Ludvik Stegel, Mirko Lunder, Anton Ferkat, Janko Sajovic, Anton Štemberger, Franc Kožman, Stojan Ličan, Alojz Čeligoj, Ivan Mikuletič st., Anton Šlosar, Jože Ujčič, Anton Hrvatini, Franc Čuk, Janez Gržina, Lado Paternost, Franc Orel, Franc Petrovič, Vinko Petkovšek, Janez Matičič, Matvez Čuk, Anton Komovec, Jože Simšič, Andrej Milavec, Jakob Turk, Albert Gruđen, Miloš Kafol, Alojz Jerič, Janez Grča, Oskar Pegan, Karel Daneu, Leopold Samsa, Jože Žiberna, Alojz Volk, Alojz Faganel, Alojz Polak;

LZ Prekmurje:

Štefan Benko, Matija Slavica, Jože Kuronja, Viljem Kukuja, Ernest Kovačec;

ZLD Ptuj:

Janez Kostanjevec, Anton Kokol, Albin Kavčič, Joško Korpar, Franc Zagoršek, Konrad Bezjak, Franc Kosi, Feliks Purg, Ivan Petovar, Ivan Munda, Miha Kolarič, Franc Babosek, Anton Slodnjak, Janez Pingar, Gustav Ozmec, Ivan Rakuša, Jožef Svenšek, Mirko Korošec, Slavko Jerenko, Slavko Ličan, Franc Prelog, Slavko Brodnjak, Branko Horvat, Jože Škerlovnik, Franc Vtič, Srečko Zelenik, Miroslav Irgolič, Stanislav Zmazek, Gustek Janežič, Bolfenk Šnajder;

LZ Zasavje:

Jože Rotar, Pavle Čoš, Alko Dolanc, Branko Klemen, Jože Jerič, Viktor Štern, Ivan Jerman, Janez Gršič, Alojz Kovše, Jože Vetršek, Marjan Pevec, Emil ing. Kohne, Dušan Povše, Dušan Dajsinger, Franc Krajnc, Marko Prašnikar, Ivčec ing. Berger.

Vsem odlikovancem iskrene čestitke in dober pogled!

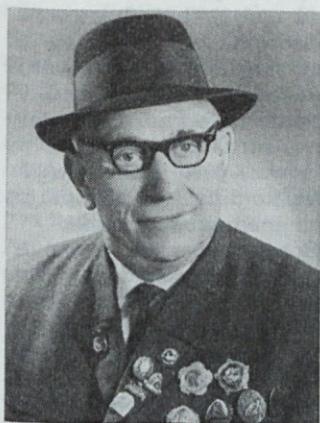
Iz pisarne LZS

Jubilanti

Miloš Kelih — sedemdesetletnik

Malo lovcev v Sloveniji je tako znanih in priljubljenih kakor Miloš Kelih, ki je 24. septembra letos dopolnil sedem desetletij.

Že kot otrok gozdnega delavca v Selah na Koroškem je vzljubil gozd, gore in divjad. Pester, a tudi težak je prehojeni del njegove življenjske poti. Kot avstrogrski soldat je okusil te gobe prve svetovne vojne, kasneje se je kot zaveden Slovenec v vrstah Maistrovih borcev boril za slovensko Koroško. Po neuspelem plebiscitu je moral zapustiti

Miloš Kelih

domači kraj. Do leta 1936 si je služil kruh kot revirni gozdar v Kamniški Bistrici, ko je bil zaradi svojih naprednih nazorov premeščen v novosadsko gozdarsko direkcijo. Tam mu je bilo odrejeno delovno mesto v Dobnovačkem zabranu, kjer se je ves posvetil lovstvu, še posebej vzreji fazanov. Tu dočaka s svojo družino drugo svetovno vojno, se vključi v NOB in se po zmagi vrne v Slovenijo. Kot upravitelj gozdne uprave v Kamniški Bistrici je hkrati tudi referent za lovstvo okrajev Kamnik in Kranj. Leta 1947 je direktor gozd gospodarstva v Novem mestu, 1950—51 direktor GG Kranj in kot upravitelj

gozdne uprave Pokljuka dočaka upokožitev.

Njegovo delo v gozdarstvu je vseskozi najožje povezano z lovstvom, za katerega je deloval in dela z dušo in srcem. Na Gorenjskem je bil od leta 1948 član upravnih odborov lovskih podzvez Kamnik, Jesenice, Radovljica in Kranj. Več let je bil podpredsednik gorenjske LZ in sedaj je že četrto leto njen predsednik. Od vsega začetka je bil član upravnega ali nadzornega odbora oziroma raznih komisij Lovske zveze Slovenije. Sodeloval je na več mednarodnih lovskih konferencah in »Lovec« je prinesel številne njegove strokovne članke. Bil je večkratni starešina LD Bled in tudi sedaj ji predseduje.

Pomembno je tudi njegovo delo v kinologiji. Je dolgoletni splošni sodnik za gonilce, brak-jazbečarje in krvosledce, ves čas je član upravnega odbora Kinološke zveze Slovenije ter član upravnih odborov več pamskih organizacij.

Kot strokovnjak širokega obzorja je priznan predavatelj. Vsa leta po vojni je bil član komisij za lovske izpite gorenjskih podzvez, sedaj pa je že več let predsednik izpitne komisije LZ Gorenjske. Lovska zveza Slovenije je po vojni priredila 6 tečajev za lovske čuvaje in vodja vseh je bil Miloš Kelih.

Premalo prostora je na voljo, da bi mogli v celoti prikazati široko in vsestransko delo našega jubilanta za napredek lovstva na Gorenjskem in v Sloveniji sploh. Za svoje delo je bil odlikovan z vsemi odlikovanji Lovske in Kinološke zveze Slovenije. Razen tega je nosilec kinološkega Zlatega znaka »vodnik«. Hrvatska lovska zveza mu je podelila Red za lovske zasluge II. stop. in predsednik republike Red dela III. stop.

Tovarišu Milošu se ob njegovem visokem življenjskem jubileju iskreno zahvaljujemo za njegovo veliko delo v dobrobit lovstva in kinologije in mu želimo še mnogo zdravih, uspehov polnih let.

Lovci in kinologi

Umrli

Tone Klavora

Poslovili smo se od zvestega uslužbenca, dobrega prijatelja, odličnega gorskega lovca in ljubitelja narave Toneta Klavore-Matičkovega iz Slamnikov.

Že v prvih mesecih vojne je bila njihova hiša znano zbirališče prvoborcev, spomladi 1943 pa je tudi sam vstopil v enote NOV. Od leta 1949 dalje je kot poklicni lovec z ljubeznijo varoval in pasel gamse pod Triglavom. Družini in nam ga je odtrgala zahrabna bolezen. V poslednje slovo mu je zadonel lovski rog in jeknila salva iz lovskih pušk.

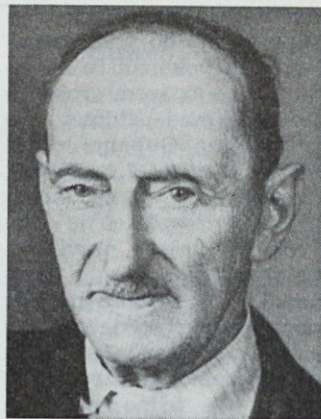
Zavod za gojitev divjadi
»Triglav«

Matevž Šporin

Srnjad se je zdrznila v gozdovih Menine planine in ptice so utihnile, ko so lepega sončnega julijskega popoldneva položili k večnemu počitku v Šmartnem ob Dreti Matevža Šporina, zavednega slovenskega gorskega kmeta, vzornega lovca in plemenitega gojitelja divjadi. Dočakal je petinsemdeset pomladi in petdeset let je bil organiziran lovec. Malokatero oko je ostalo suho, ko mu je v slovo zatrobil lovski rog, zadonela slovenska pesem in presunljivo zatulila sirena na gasilskem domu. V trenutku, ko so Štrukljevega strica iz Rovta spuščali v zadnji dom, so v gozdu nad Šmartnim jeknili strelji iz lovskih pušk.

Tudi v najtežjih časih se je stric Matevž zavedal svoje dolžnosti in njegova kmetija visoko nad Zadrečko dolino je bila že vse od začetka boja za osvoboditev zatočišče prvih partizanov.

Pokojnik je bil borec od leta 1942 in je bil za svoje zasluge v borbi za osvobo-

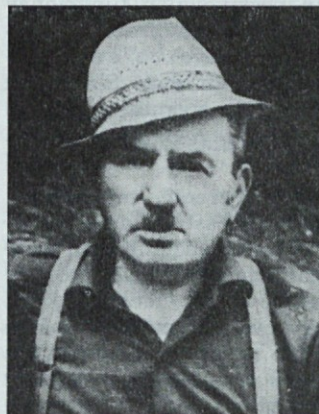
Matevž Šporin

ditev odlikovan z Redom partizanske zvezde in Redom zasluge za narod s srebrno zvezdo. Ob petdesetletnici aktivnega lovskega udejstvovanja pa je prejel tudi Znak za lovske zasluge. Po pobočjih Menine bodo še pokale lovske puške in marsikateri lovec se bo ozrl na pokopališče globoko v zeleni dolini ob vijugasti Dreti ter se spomnil Štrukljevega strica, ki je tam pod gorskim prehodom pri Joštu enako skrbno varoval svojo divjad in ljubljeno domovino Slovenijo.

LD Šmartno ob Dreti —
Z. T.

Franc Gubanc. — Avgustovega dne, ko so šli na klic srnjaki, smo ga pospremili, najboljšega čuvarja, gojitelja in odličnega poznavalca divjadi, dolgoletnega vestnega gospodarja in natančnega lovskega čuvaja, požrtovalnega graditelja in oskrbnika naše lovske koč, iz njegovega skromnega do-

Franc Gubanc

ma v Selu pod Rašico, ki jo je poznal do vseh potankosti, na pokopališče v Vodice; ob njegovem grobu se je zbralo nad petdeset lovcev. Franc Gubanc je bil tesar, blizu 30 let se je vsak dan s kolesom vozil skoraj 20 kilometrov daleč na delo, vedel je, kaj se pravi biti delavec. Zato pa je tudi vedel, kakšen mora biti lovec; njegove besede smo poslušali s spoštovanjem. Zvesti jim bomo, lik skromnega človeka, a trdne osebnosti nam bo zgled. In ko bomo zapeli tisto o črnem kosu, njegovo pesem, bo Francelj, ves tak, kakršen je bil, še in še med nami.

Lovska družina Vodice

Ivan Fortin, član LD Mislinja, je zaradi zahrbtnih boleznih v 49. letu za vedno zapustil zeleno bratovščino, ki se ji je bil docela posvetil. Sprva član LD Gola-vabuka, je bil ustanovitelj LD Mislinja, leta 1954 pa tudi njen prvi starešina, potem mnogo let član UO, končno njen kronist, pred leti pa član komisije za lovske izpite v Slovenj Gradcu. Povsod je bil, kjer je bilo treba prijeti za delo. Odlikovan je bil z znakom za zaslug. Odmevi strelav iz lovskih pušk ob njegovem preranem grobu so naznanili, da je divjad izgubila dobrega varuha, lovci pa iskrenega tovariša. Spoštovani lovski tovariš nam ostane trajno v lepem spominu.

Lovci LD Mislinja

Peter Šestir, član in tajnik LD Stahovica, nas je decembra 1969 v 50. letu starosti za vedno zapustil. Bil je borec v NOB ter vesten in požrtvovalen funkcionar v lovski organizaciji. Naj v miru počiva ob svoji življenjski družici! Slava mu in trajen spomin!

LD Stahovica — T. R.

Jože Perenič, mnogoletni član in častni član LD Kočevje ter večletni član nadzornega odbora LZ Kočevje, se je v 77. letu življenja poslovil od zelenih kočevskih gozdov. Dne 6. junija letos smo lovski tovariši v Ljubljani pokrili njegovo

krsto s smrekovimi vejicami in lovski rog mu je zadonel v poslednji pozdrav. Poštenega, dobrega, vedno vedrega in nasmejanega našega Jožeta se bomo trajno spominjali. Vztrajno si nas učil pravičnega lova ter ljubezni do narave in divjadi. Naj Ti bo lahka domača zemlja, saj si za njeno svobodo toliko žrtvoval.

LD Kočevje

Martin Šali, član LD Kočevje, se je jeseni 1969 nenadno in za vedno poslovil. Vedno vedrega in šaljivega lovskega tovariša se bomo trajno spominjali.

LD Kočevje

Jakob Avbelj, član LD Moravče, nam je aprila letos v 68. letu umrl. Pokojnik je bil 42 let član lovske organizacije in član Zveze borcev. Spoštovanega in priljubljenega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Moravče — V. G.

Viktorja Bončo smo 3. julija 1970 spremili na njegovi poslednji poti. V starosti 71 let se je preselil v večna lovišča. Bil je član in soustanovitelj LD Javornik in nad 50 let v lovski organizaciji. Zadnji občni zbor ga je imenoval za častnega člana družine, ker je bil vesten gojitelj divjadi in dober lovski tovariš. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Lovci LD Javornik

Jaka Blažun, član LD Ljubljana-Šentvid, nas je v juliju letos v 69. letu, po dolgotrajni bolezni, za vedno zapustil. Dobrega lovskega tovariša in kinologa bomo ohranili v svetlem spominu.

LD Lj.-Šentvid — M. A.

Ivan Cugmas, član, več let tajnik in zadnji dve leti starešina LD Loče pri Poljčanah, nas je 27. julija 1970 v 48. letu življenja nenadno zapustil. Iskrenega tovariša, polnega humorja in vedno nasmejanega se bomo nepozabno spominjali.

Člani LD Loče — A. K.

Lovska kinologija

Preko Jugoslovanske kinološke zveze (JKS) v Beogradu smo prejeli obvestilo o organiziranju pomembnega mednarodnega tekmovanja, ki ga skupno z navodilom za šolanje psov v delu po krvnem sledu v celoti objavljamo:

Mednarodni lovski svet
Predsednik komisije za lovske pse
Baron Albrecht Maltzahn

Tekmovanje za evropski pokal v delu za obstreljeno in z ustreljeno divjadjo

bo prvič organiziral jeseni 1971 Mednarodni lovski svet s sodelovanjem Mednarodne kinološke federacije.

Gre za pomembno tekmovanje.

Udeležiti se ga morejo psi vseh pasem, ki obvladajo naslednje discipline:

1. *Delo po krvnem sledu*, po pravilih nemškega združenja za uporabo lovskega psov (glej navodilo).

Sled mora biti dolg 1000 metrov in nanešen dvajset ur pred tekmovanjem.

2. *Delo v vodi*, po pravilih nemškega združenja dolgodlakih (?) psov za mednarodne preizkušnje za delo na polju in v vodi.

Delo z raco, ranjeno v perut, v trstju in globoki vodi. Poiskanje in prinos ustreljene race, vržene v gosto trstje, ki je pes prej ni videl.

3. *Delo na polju*, sledenje in kratko zaustavljanje, poiskanje in prinos pernate divjadi (jerebice ali fazana), kakor tudi delo z divjadjo, ranjeno v perut.

Prvikrat se vsaka dežela udeleži tekmovanja z enim psom. Predsedniki komisij za lovske pse vsake dežele določijo tega psa v sporazumu z osebo, ki ima njegove rodovniške podatke. V deželi, ki ima mnogo pasemskih psov, ki ustrezajo zahtevanim disciplinam, bo izžrebana pasma, ki naj da predstavnik za tekmovanje. Ta pasma bo izločena od nadaljnjih žrebanj v naslednjih letih zato, da bi se mogle tega tekmovanja udeleževati vse pasme. Žrebanje bo organiziralo glavno združenje komisije za lovske pse vsake dežele. Vsako deželo bo zastopal po en mednarodni sodnik.

Gospod generalni konzul dr. Carl Underberg nam ljubeznivo daje na voljo svoje lovišče Slousen, Dolnji Ren v Zvezni republici Nemčiji. Navodilo za prijavo na tekmovanje bo objavljeno spomladi 1971.

Baron Albrecht
von Maltzahn

Foto Fr. Cvenkel: Po krvnem sledu

Navodilo za šolanje lovskega psa v delu na umetnem krvnem sledu

Sled se nanese s pomočjo 2 cm debele sintetične gobe, s površino 6 cm², ki se pritrjuje na palico. Kri se vlije v odprto posodo. Ko gobo namočimo, jo rahlo odcedimo ob robu posode. Namakanje je treba ponoviti, ko med nanašanjem postane količina krvi nezadostna. Potem ko gobo namočimo in jo pustimo, da se odkaplja, se normalno korakajoč ob vsakem drugem koraku dotaknemo tal, spočetka prav na rahlo, potem pa vse bolj in bolj (piklanje).

Na 1000 metrov uporabimo četrt litra srnje krvi ali krvi kake druge velike divjadi. Psa začenjamo učiti s krajšim sledom, uporabljajoč seveda manjšo količino krvi.

Sled naredimo v gozdu, v številnih čistinih, presekeh in morebitnih jaseh. Spočetka začnemo delo s psom najmanj 3 ure po tem, ko smo nanegli sled, proti koncu šolanja pa mora pes zanesljivo izdelati najmanj dvajset ur star sled, ki je ležal vso noč.

Začnemo s premočrtnim sledom, naslednje vaje pa so v zavojih in ovinkih, vse do sleda v obliki pravega kota in tudi ostrega kota. Na teh mestih bo pes šel preko sleda. Če je zavzet za sledenje, bo iskal in se znašel sam, ko bo obšel nekaj ovinkov. Dreser mora imeti psa na dolgem jermenu. Če pes sam ne najde sleda, ga je treba pazljivo pritegniti, skrajšajoč dolžino jermena in ga znova privedi na sled. Med nanašanjem sleda je važno ovinke zaznamovati s papirnati lističi, pritrjenimi na drevje, da tako nadzorujemo, če pes pravilno dela. Začetek sleda »zalomimo«, zaznamujemo z odlomljeno vejo iglavca ali listavca, ki jo položimo na tla. To mesto, na prostoru enega kvadratnega metra, dobro naškropimo s krvjo. Tukaj pes lahko mirno ovoha sled.

Zelo je važno, da se na psa obračamo tiho. Ko denemo psa na sled, rečemo »išči

obstreljeno, moj pes« in s tem pozivom stalno hrabrimo psa. Če pokaže kri, ga pohvalimo »dobro, moj pes«. Vedno se moramo obračati na psa z enakimi besedami. Če nas pes pripelje do konca sleda, je treba, da po možnosti tam najde srno ali drugo veliko divjad. Toda to ni vedno mogoče in neobhodno. V vsakem primeru pa moramo psa nagraditi z dobrim grizljajem mesa, ga pohvaliti in potrepjati. Med delom vodimo psa na najmanj 6 m dolgem jermenu, ki ga med vodenjem popustimo na vso dolžino. Ovratnica psa ne sme stiskati. Da se kri ohrani, je prepovedano vanjo mešati kemijska sredstva, sme se pa uporabiti kuhinjska sol ali da kri pustimo zmrzniti. Priporočljivo je, da krvni sled naredi kar največkrat druga oseba. Tako se izognemo možnosti, da se pes na umetnem krvnem sledu ne nauči slediti sled svojega gospodarja.

Prijavljene parite

Kratkodlaki istrski goniči:

Bor, JRGki 5756, uspešen na tekmi — Čita, JRGki 4799, uspešna na tekmi, leglo 30. 7. Rejec Jože Brezovnik, Poljane 21, p. Rečica. Bul, JRGki 7043, uspešen na tekmi — Ara, JRGki 7052, uspešna na tekmi, leglo 2. 8. Rejec Andrej Medvešek, Anhovo 188.

Kinološka zveza Slovenije

Prijavljene in zaščitene psarne

»ČREŠNJEVSKA« za jazbečarje, lastnik Jože Potočnik, Stari log 34, p. Pragersko.

»TURIŠKA« za jamarje, lastnik Vinko Tržan. Zg. Bistrica n. h., p. Slovenska Bistrica.

»ŽLEMBERSKA« za nemške ovčarje, lastnik Jože Počkar, Maribor, Potokarjeva 2.

»ABESINSKA« za nemške ovčarje, lastnik Josip Mihocok, Maribor, Dogoška 11.

Lovska kuhinja

Vidra v obari

Očiščeno vidro zreži na kosce, dobro jo operi. Razgrej 3 žlice presnega masla, zarumeni žlico drobno zrezane čebule in pol na koleškeke zrezane žemlje. Prideni vidro, malo posoli, premešaj, da skrkne na površini, pridene lovorov list, timian, limonine lupine, malo muškatanega oreščka, noževo konico ingverja, cele pimente in popra. Prilij nekaj žlic kisa in pokrito pari. Ko se sok posuši, potresi malo z moko, prilij zajemalko juhe ter še malo pokuhaj. Končno dodaj limonin sok in če hočeš, smetano. Serviraj s testenino in pečenim krompirjem.

Vidra kvašena

Odrto, očiščeno vidro polij s kvašo, pripravljeno kakor za divjega zajca, le namesto kisa daj vino. Če jo hitro potrebuješ, jo polij z vrelo kvašo, drugače z mrzlo in jo kvasi 2 dni. Pripravi v kozico vso zelenjavo, kakor je v kvaši, nanjo položi vidro in zalij s kvašo, da je pokrita. Osoli in počasi pokrito pari, da se sok osuši in zelenjava porumeni. Z zelenjavo vred pridene v kozico tudi masla ali masti. Mehko vidro daj na toplo, iz zelenjave odlij mast in napravi rumeno prežganje, zelenjavo pa zalij z juho ali zelenjavno zavrelico. Ko je nekaj časa vrelo, preceji v prežganje, gladko zmešaj in prevri z vidro. Zrezano zloži v plitvo skledo ter vlij nanjo omako. V. P.

»BREZOVŠKA«, za šarivce, lastnik Anton Slana, Brezovica 154.

»CUNDOVŠKA«, za jamarje, lastnik Franc Škalar, Brežice, Cundrova 5.

»IZ LEDIN«, za nemške ovčarje, lastnik Anka Žebec, Maribor, Ledinekova št. 4.

»SVARUNSKA«, za nemške ovčarje, lastnik Ivan Semelbauer, Spod. Hoče št. 164.

»VZBENJAŠKA«, za nemške ovčarje, lastnik Anton Vicman, Maribor, Opekarška št. 17.

Popravek

V »Lovcu« št. 4/1970, na str. 128, se objavljeno ime psarne »IGALE« popravi v »OSAVNIK«.

Kinološka zveza Slovenije

Novi kinološki sodniki

za ocenjevanje zunanosti in dela vseh vrst nemških ptičarjev:

Jože Selan, Ljubljana, Triglavska 36,

Oreste Bordon, Brnini 1, p. Koper,

Vladimir Pfeifer, Murska Sobota, Prežihova 2

Novi sodniški pripravniki

za ocenjevanje dela službenih psov Božo Plečko, Ljubljana, Trnovski pristan 20,

za ocenjevanje zunanosti in dela X. grupe službenih psov:

Vladimir Gerbec, Ljubljana, Korytkova 32 in Rudi Založnik, UJV Celje,

za ocenjevanje zunanosti in dela brak-jazbečarjev, Rudi Kravanja, Snežnik, Stari trg pri Ložu,

za ocenjevanje zunanosti in dela vseh vrst goničev: Anton Oseli, Nova Gorica, Kidričeva št. 16,

za ocenjevanje zunanosti in dela brak-jazbečarjev: inž. Marjan Cvenkel, Ljubljana, Streliška 29,

za ocenjevanje zunanosti in dela vseh vrst goničev: Stane Kristan, Javornik pri Kranju,

za ocenjevanje zunanosti in dela jamarjev: Rudi Roter, Maribor, Obradovičeva 6, za ocenjevanje zunanosti in dela X. grupe službenih psov: Bruno Končan, Gotovlje 124, p. Žalec.

Kinološka zveza Slovenije

Tekma psov vseh pasem po krvnem sledu za pokal DLP

Ponovno obveščamo vse vodnike in lastnike psov ter lovske družine, da bo tekma v nedeljo, 25. oktobra 1970, na Sorškem polju.

Vabimo lastnike oziroma vodnike psov in lovske družine, da prijavijo pse na tekmovanje najkasneje do 15. oktobra. Zaradi tehničnih priprav kasnejših prijav v nobenem primeru ne bomo mogli upoštevati.

Prijava naj vsebuje: ime psa, pasmo, št. jugoslovanske rodovne knjige ali št. registra mladih psov ter natančen naslov lastnika oz. prijavitelja.

Prijave pošljite na naslov: Pavel Cvenkel, tajnik DLP, Ljubljana, Puharjeva 3. Zbor tekmovalcev je 25. okt. ob 8. uri pri odcepu gorenjske ceste proti Škofji Loki, na Jeperci pri cerkvi, kjer je tudi avtobusna postaja. Kolikor bi se udeleženci poslužili avtobusa, imajo možnost v Ljubljani vstopiti v vse avtobuse za smer proti Gorenjski oziroma proti Kranju ali Škofji Loki.

Upravni odbor
Društva
Ljubiteljev ptičarjev

Ustanovni občni zbor Društva ljubiteljev prepeličarjev

V soboto, 10. oktobra 1970, ob 19. uri, bo v posebni sobi gostilne »Pošta« v Braslovčah ustanovni občni zbor Društva ljubiteljev prepeličarjev. Istega dne bo v lovišču LD Braslovče mladinska vzrejna tekma prepeličarjev. Zbor vodnikov in opazovalcev ob 8. uri zjutraj pri gostilni »Pošta«.

Vsi lastniki in ljubitelji prepeličarjev vabljeni!

Pripravljalni odbor

Šaljive

Lovska potegavščina

Ko je lovec Janez nedeljskega jutra odhajal na skupni lov, mu je žena želela dober pogled in pristavila: »Janez, glej, da mi ne prideš spet z mačkom domov!«

Lov je bil uspešen tudi za Janeza: ustrelil je zajca. Kljub temu pa je v gostilni na zadnjem pogonu pil le limonado. Nihče, celo njegov najboljši prijatelj solovec, gostilničar Jože, ga ni mogel pripraviti, da bi spil kozarec vina.

Prav to Janezovo trmoglavljenje je bilo vzrok, da se je Jože na hitro nekaj izmislil. Neopaženo je snel z obešalnika Janezov nahrbtnik z zajcem, šel po puško in zunaj za gospodarskim poslopjem ustrelil rejenega mačka, ki ga je zamenjal z zajcem v nahrbtniku in tega spet obesil na prejšnje mesto.

Janez, prišedši domov, veselo pozdravi ženo, rekoč: »No, danes pa nisem z mačkom, ampak z zajcem.«

Razumljivo, da sta bila oba zelo presenečena in razočarana, ko je Janez iz nahrbtnika izvlekel namesto zajca rejenega mačka. Janez je jezno preklinjal, ženi pa je šlo bolj na smeh, saj je tokrat Janez prišel domov z mačkom — brez mačka.

Naslednjo nedeljo je bil Janez spet na skupnem lovu. Na zadnjem pogonu, spet v Jožetovi gostilni, si je to pot z vinom vlival korajžo za nastop proti navzočim solovcem, med katerimi mora biti tudi tisti, ki mu je zamenjal zajca z mačkom.

Ko je bilo pričakovati Janezov izbruh jeze, izgine Jože, a se hitro vrne s štefanom vina v eni roki, v drugi pa z zajcem, ki ga pomoli Janezu: »Tu imaš svojega zajca, ki se je med tednom v mojem hladilniku dobro shladil. Upam, da se je ta čas tudi tvoja jeza shladila — pa prosim, da mi oprostiš.« Janez presenečen, hkrati pa ganjen spriče lepe geste in opravičila, se je brž zbgal z Jožetom. In na račun te poravnave je prišlo še nekaj štefanov na mizo. Seveda se ga je tudi Janez krepko nalezal in spet prikolovratil z »mačkom« domov. Ženino pridigo je hotel shrajšati s tem, da je izvlekel iz nahrbtnika zajca

od prejšnje nedelje. »Še trd je,« je dejal. »Tako kot ti,« je dodala žena.

Lenart Zupan

Dokazano

Pred 50 leti sem kot začetnik šel s svojo prednjačo prvič na srnjaka. Previdno pogledam čez rob na senošet, kjer se je redno pasel. Res zagledam čednega šesteraka na dobrih 30 korakov. Brž se umaknem, sežem v žep po smodnik in ga nabašem v puško. Potem pa sežem še v drugi žep po šibre, a groza, v lovski vnemi sem jih pozabil doma. V stiski iščem rešilno bilko in opazim na stezi zrele odpadle lešnike. Poberem jih šest, jih potisnem v cev in zatlačim s papirjem. Prepričan, da je nesmisel, vendarle ustrelim. Ko je srnjak odskočil v grmovje, nisem šel za njim niti pogledat. A glej šmenta! Spomladi sem čistil senošet in našel za grmom srnjakovo okostje, iz njega pa je poganjala mlada leska. Dokaz, da srnjak pade tudi od lešnika. Kdor ne verjame, naj poskusi!

I. Kavčič

HIRTENBERG

OD LETA 1860 V AVSTRIJI IN PO VSEM SVETU

ŠIBRENE IN KROGELNE NABOJE ZA LOV,
ŠPORTNO OROŽJE IN
NETILKE

DOBAVLJA PO UGODNIH POGOJIH
PREKO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE,
PODROČNIH LOVSKIH ZVEZ
IN LOVSKE ZADRUGE »LOVEC«

GENERALNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO

HANS FANZOJ

BOROVlje – AVSTRIJA

HIRTENBERG

Zlati oktober